

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter: Goedenavond dames en heren. Ik open deze vergadering. Van harte welkom, leden van de gemeenteraad, leden van het college met uitzondering van wethouder Meij, die is de vierdaagse in Nijmegen aan het lopen, daar traint hij ook het hele jaar voor. Het zij hem van harte gegund. Mensen op de publieke tribune, ambtelijke ondersteuning, en de volgers via internet. Allemaal van harte welkom. Bericht van verhindering van de heer Slaa van de Partij 18PLUS, van de heer Van der Duijn Schouten van de SGP, en wegens hele droevige omstandigheden de heer Rijsdijk van de Partij van de Arbeid. Mogen wij met elkaar de agenda vaststellen. Ik kijk even in de rondte. Iemand iets over de agenda? Dat is niet het geval, zodat die is vastgesteld.

2. Vragenuur voor raadsleden (artikel 41 Reglement van Orde)

De voorzitter: We gaan naar het vragenuur voor raadsleden. Dan gaan we naar de heer Soffree van de Partij van de Arbeid, die wil het met ons hebben over de gerechtelijke uitspraak inzake stikstof. Mijnheer Soffree.

De heer Soffree: Dank u wel, voorzitter. Er is veel ophef over een uitspraak van de Raad van State over de Nederlandse stikstofaanpak. De Raad van State oordeelde eind mei dat bedrijven in Nederland pas mogen bouwen als zij een zogeheten stikstofplan hebben. Een vraag die ik heb is van, is het college hiervan op de hoogte? Twee, heeft deze zaak gevolgen voor Nieuw Reijerwaard en eventueel andere projecten in Ridderkerk? Drie, wat betekent dat voor de gemeente Ridderkerk en de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard? En tenslotte 4, welke actie onderneemt het college om projecten in Ridderkerk zo vlot mogelijk door te laten gaan? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Oosterwijk.

De heer Oosterwijk: Ja dank u wel, voorzitter, en het is inderdaad mij gegeven om deze vragen te beantwoorden, omdat het vooral ook even over de ruimtelijke consequentie gaat van de uitspraak van de Raad van State in het kader van de programma-aanpak stikstof. Voorzitter, ik denk dat het heel weinig mensen in Nederland ontgaan is dat deze uitspraak er ligt. Het is breed uitgemeten in de krant, en allerlei andere media, en ook niet voor niets, want het is ook wel een uitspraak met impact. Dus ja, het college heeft daar kennis van genomen. En als wij even een aantal zaken langslopen die u in uw vragen ook terecht stelt, dan zou ik het volgende willen zeggen. Allereerst even met betrekking tot Nieuw Reijerwaard, een paar lagen die ik even wil aanstippen. Allereerst geldt dat bij de lopende vergunningen Nieuw Reijerwaard geen gebruik is gemaakt van de programma-aanpak stikstofmethodiek. Er zijn dus ook geen aanvullende maatregelen nodig en ook geen compenserende maatregelen elders in Nederland, en de reeds verkregen vergunningen en ook de lopende aanvragen zullen dus niet teruggetrokken hoeven te worden. In algemene zin laat GR Nieuw Reijerwaard zich ook extern adviseren als het gaat om datgene wat nu eigenlijk nog relatief vers voorligt, door een organisatie die zich daar in ieder geval in heeft gespecialiseerd, en wij zullen in algemene zin, dus zeg maar, in ieder geval, ik zeg maar even participanten GR Nieuw Reijerwaard, over deze zaak worden geïnformeerd in de nabije toekomst. Ik weet niet precies wanneer, maar er is opdracht voor gegeven om dat op een rijtje te gaan zetten. Wat meer concreet geldt dat er wel iets aan impact aan de orde is met betrekking

tot deze uitspraak, en dan heb ik het met name over de gewijzigde uitvoering van de IJsselmondse Knoop. Dat is een andere verkeerskundige oplossing dan in 2012 in het provinciaal inpassingsplan is onderzocht, en als gevolg van die binnenplankwijking dient er een omgevingsvergunning aangevraagd te worden, en dan zijn er aanvullende onderzoeken naar verwachting daarvoor nodig, en Pels Rijcken, onze externe adviseur, adviseert ons daarbij. Ik kan niet vooruitlopen op de uitkomst, maar het is wel duidelijk dat daar het een en ander bij speelt. Als het gaat om andere projecten in het Ridderkerkse, is het denk ik gewoon goed om aan te merken dat we die methodiek van de PAS niet meer mogen gebruiken op deze manier zoals die gebruikt werd, dat is ook duidelijk geworden. We zijn er denk ik ook allemaal mee bekend dat de minister met een hele intensieve actie en ook met heel veel mensen erbij betrokken, inzichtelijk aan het maken is voor welke projecten in Nederland zeg maar dit allemaal van grote betekenis zou kunnen gaan zijn. En ook de provincie is daarmee bezig en die vraagt bij de gemeenten in de provincie dus ook uit van nou, wat heb je zeg maar op de stapel liggen, aan planvorming, zodat het ook zeg maar integraal en samenhangend bekeken kan worden. En ook wij zullen in het Ridderkerkse daar ongetwijfeld op bevraagd worden. Nou, op hele korte termijn, als het zeg maar lopende zaken zijn, die nu spelen, en ontwikkelingen en projecten, dan zullen wij gewoon stap voor stap, project voor project, extern en intern advies inwinnen om te bezien wat de meest eigen manier van behandelen is. Voor zover, voorzitter.

De voorzitter: De heer Soffree.

De heer Soffree: Ja, dank u wel voor de uitgebreide beantwoording. We blijven op de hoogte, begrijp ik. Heel goed, dank u wel.

De voorzitter: Nog anderen over dit onderwerp? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar mevrouw Van Nes-de Man van de Burger op 1, en dan gaat het over de vleugelnoot bij de voormalige huishoudschool. Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u, voorzitter. Met excuus dat volgens mij mijn vraag niet doorgekomen is. Op het knopje "verzenden" drukken is ook een ding af en toe op een drukke dag. In 2018 is een onderzoek gepleegd aan de vleugelnootboom op het schoolplein van de voormalige huishoudschool aan de Koninginneweg. Naar de aanleiding van dat onderzoek zou een noodzakelijk achterstallig onderhoud gedaan moeten worden. Dit is tot op heden niet of nauwelijks gedaan, waardoor er zware takken dreigen af te breken. Ook zouden we de boom wellicht kunnen helpen als er verharding rondom de voet wordt weggehaald. Kan de wethouder aangeven hoe hiermee omgegaan wordt?

De voorzitter: Bij gebrek aan wethouder Meij, wethouder Oosterwijk.

De heer Oosterwijk: Ja, voorzitter. Het is mij in ieder geval duidelijk geworden dat als er één boom in Ridderkerk warme belangstelling heeft gekregen en krijgt, dan is het wel de vleugelnootboom bij de voormalige huishoudschool. Misschien even goed om in algemene zin dit ervan te zeggen, het is een beetje een procesantwoord, maar dat is even niet anders. Want ik heb begrepen dat daar op twee lijnen naar gekeken wordt, als het gaat om deze boom en vooral datgene wat er dan mee moet gebeuren om deze boom ook de boom te laten zijn en blijven. Allereerst, de veiligheid, want u verwijst ook naar takken. Die veiligheidsinspectie vindt plaats, daar is ook al opdracht voor verstrekt om dat goed in de smiezen te krijgen en er ook naar bewind van zaken te handelen. Veiligheid voorop, hè? En ten tweede, proberen we ook even wat verder te kijken dan vandaag, door ook zeg maar naar de vitaliteit van de boom te gaan laten kijken, en dan heb je het meer over de boom op wat langere termijn, ook belangrijk. En met name dat element, dat zal

echt gewoon inzicht geven in de gezondheidstoestand van de boom, en ook misschien wel heel bepalend zijn van wat gaan we er dan vervolgens mee doen. En dat zal blijken.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Ja, dank u voor het duidelijke antwoord, onvoorbereid. Is er enig zicht op welke termijn dat plaatsvindt?

De voorzitter: Anderen nog over dit onderwerp? Wethouder Oosterwijk.

De heer Oosterwijk: Nou, ik heb in ieder geval begrepen dat het onderzoek naar de veiligheid is verstrekt, dus dat zal op relatief korte termijn naar mijn idee plaatsvinden, en ik kan me zo voorstellen dat in het spoor daarbij ook de vitaliteit van de boom gezien wordt. Ik heb niet het beeld daarbij of dat nog voor de zomervakantie is, of tijdens, of net erna, maar dit jaar is het in ieder geval al lang op orde, absoluut.

De voorzitter: Dat was het vraaguur.

3. Kaderbrief begroting 2020

De voorzitter: Dat brengt ons bij agendapunt 3 en dat is de hoofddis van vanavond, dat is de kaderbrief begroting 2020. Er ligt hier voor ter debat. Er is een eerste termijn afgesproken van maximaal vier minuten en totaal denken wij er anderhalf uur aan te besteden. Er zijn al schriftelijke vragen over gesteld en beantwoord in de voorrondes, het is aan de orde geweest in de commissie, en dan nu ter debat in de raad. U heeft een tweetal moties aangetroffen op uw desk, die zijn ingediend door mevrouw Ripmeester van Partij van de Arbeid en die krijgt dan ook als eerste het woord. Zijn er nog meer mensen die het woord wensen te voeren over de kaderbrief? Mevrouw Stip. Mevrouw Kayadoe. De heer Los. Mevrouw De Wolff. De heer Van der Spoel. De heer Ros. De heer Overheid. Mevrouw van Nes-de Man. Mevrouw Ripmeester, de eerste vier minuten zijn voor u.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt de kaderbrief die de raad ter kennisgeving aanneemt. We hebben de laatste tijd in de raad veel gesproken over het IAP, het geluid en andere zaken, en we gaan ons nu richten op meer sociale zaken. In het collegeprogramma staat geschreven dat het college graag hoort wat er leeft en speelt. Er wordt langs verschillende lijnen ingezet op participatie. Jeugdparticipatie is een nieuwe loot waar vorig jaar budget voor is gekomen. Wij missen een lokaal onafhankelijk en laagdrempelig punt waar inwoners terecht kunnen met hun opmerkingen en lokale aandachtspunten, en waar mensen steun kunnen vinden. De samenleving wordt steeds complexer en de overheid vraagt steeds meer, maar wil ook dichterbij de burger, en die nabijheid moet worden georganiseerd. Het collegesprekuur is daarvoor soms nog een brug te ver, en de nationale ombudsman is ook te ver weg. En niet elke opmerking is direct een klacht voor een klachtenprocedure, maar vele opmerkingen kunnen wel input zijn voor verbetering van kwaliteit van beleid en betrouwbaarheid van dienstverlening. Daarom dienen wij met ChristenUnie, GroenLinks, Leefbaar Ridderkerk, Burger op 1, en mevrouw Van Vliet en de heer Kloos de motie ombudsfunctie Ridderkerk in. De transformatie in het Sociaal Domein blijft ook de komende jaren nog een punt van aandacht. De ontwikkelingen binnen de jeugdzorg en WMO stellen ons voor uitdagingen. Op dit moment wordt het beleidsstuk Integraal Beleid Sociaal Domein geschreven. Kinderen opvoeden tot betrokken en verantwoordelijke burgers is best een forse taak, en bij veel ouders en kinderen gaat het goed. Bij sommigen is meer nodig. Bij raadsleden is er meer aandacht gekomen voor onze kinderen en jeugd naar aanleiding van de recente gebeurtenissen en trends in Ridderkerk. De Partij van de Arbeid spreekt zich samen

met Leefbaar Ridderkerk, Burger op 1, en de raadsleden mevrouw Van Vliet en de heer Kloos uit om meer in te zetten op preventie en dit een duidelijke plek te geven in het sociale beleid. Dat heeft effect wanneer het consequent en constructief en langdurig wordt ingezet. Doelen moeten duidelijk zijn, maar ook de verwachtingen realistisch. De expertise van anderen zoals het jeugdwerk, het maatschappelijk burgerplatform en de politie zou daar uiteraard deel van moeten uitmaken. Partij van de Arbeid Ridderkerk is heel blij dat de gevraagde evaluatie van de wijkteams komt, en wij kijken dan ook uit naar de resultaten en roepen op om, als er nu al problemen zijn, daar nu ook al budget voor vrij te maken. De huishoudelijke hulp is aanbesteed en gegund, en wij verwachten dat de gemeente ook bij deze partijen, net als bij Sport en Welzijn, erop toeziet dat hulp volgens afspraak ook in de zomermaanden gaat worden geleverd. Vrijwilligers houden Ridderkerk draaiend, en er wordt steeds meer gevraagd van vrijwilligers. Kan de wethouder aangeven of de nota vrijwilligersbeleid nog steeds in het najaar komt? Uiteraard hebben wij aandacht voor betaalbaar wonen. Een gemeente is geen projectontwikkelaar die kan bouwen vanuit de gedachte "als ik kan verkopen, is het goed". Het is niet de markt, maar de behoefte van de huidige, onze inwoners die leidend zou moeten zijn. Ook in Ridderkerk kunnen jongeren geen betaalbare woningen vinden, zijn ouderen op zoek naar een geschikte woonruimte, en zijn er economisch daklozen die graag een eigen plek hebben, maar in gepraat kun je niet wonen. Wij pleiten dan ook voor jongerenhuisvesting op korte termijn, voor ouderenhuisvesting die gelijkvloers en geborgen is, en voor het heroverwegen van het project Onder de pannen. Waarom starten we niet een pilot, zodat duidelijkheid komt of er wel behoefte aan is. Wij vragen aandacht voor de privacy en het gebruik van datasystemen bij fraudebestrijding. Een algoritme is zo goed als het bronbestand en de kwaliteit van degene die de data leest. Tot slot willen wij aangeven dat om mensen te begeleiden naar werk, er meer nodig is dan handhaving. Het allerbelangrijkste is de mens te zien zoals hij is met zijn talenten en beperkingen, met een warm hart en een koel hoofd, en een eigen inbreng van de inwoner. Dat betekent een integrale aanpak, en nogmaals pleiten wij voor een aanpak zoals mobiele timentering, en wij hopen dat terug te gaan zien in het toekomstig beleid. Het verlamme effect van armoede ...

De voorzitter: Uw tot slot is wel heel lang.

Mevrouw Ripmeester: Ja, dit is nog twee regels. Kan het nog?

De voorzitter: Althans, qua spreektijd.

Mevrouw Ripmeester: Ja, anders had ik het thuis uit moeten leggen, ja. Twee regels. Het verlamme effect van armoede, schulden, taalvaardigheid en LVB zouden veel eerder onderkend mogen worden, en ook op dit gebied is een eerder uitgestoken hand nodig en een soepeler inzet van bijvoorbeeld het noodfonds dat nu weinig wordt gebruikt. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stip, Partij 18PLUS

Mevrouw Stip: Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt de kaderbrief in plaats van de kadernota. Dit omdat het collegeprogramma nog volop in uitwerking is en de kosten die voortvloeien uit verschillende onderzoeken nog niet bekend zijn. Een extra inbreng van de Partij 18PLUS voor de begroting is daarom nu niet op zijn plaats. Wel willen we graag wat algemene opmerkingen plaatsen over wat wij belangrijk vinden. Ten eerste hopen wij dat het besluit valt dat de oeververbinding in Rotterdam komt in plaats van Ridderkerk. Dat de claim van de tramreservering dit jaar nou eindelijk eens uit de plannen gaan, en er een pasjessysteem komt bij De Fakkell. Bovendien vinden wij het erg belangrijk dat er goede communicatie is inzake het Afvalplan, en wij zijn erg benieuwd hoe het ontwikkelperspectief Centrum eruit komt te zien. Reductie van het geluid en fijnstof bij onder andere de gaten van Oosterpark en West vinden wij ook erg belangrijk. Daarnaast kijken we uit naar de

uitwerking van de HOV-visie en zien wij graag de plannen voor starterswoningen. Voorzitter, zo kunnen we nog wel even doorgaan. Al met al valt er nog zat te onderzoeken en uit te voeren en wij zien het allemaal graag tegemoet. Als laatste zijn er twee moties ingediend, en wij zijn ook benieuwd hoe het college hier naar kijkt. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kayadoe, Leefbaar Ridderkerk.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel, voorzitter. Ridderkerk is een financiële gezonde gemeente. Jaren achter de rug van zuinig zijn, een mooie reserve opgebouwd. Het nu zittende college zal van onderzoeken naar uitvoeren gaan. Dat gaat een aanslag geven. Natuurlijk kunnen we roepen: Ridderkerk heeft meer dan voldoende reserves, maar de praktijk leert dat het altijd makkelijker is om geld te laten rollen dan alle zaken goed op orde te blijven houden. Er wordt nu al aangegeven dat er nog enige ontwikkelingen niet verwerkt zijn, onder andere de invoering van een geïntegreerd objectief verdeelmodel voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en WMO 2015. Nu zijn er in het afgelopen jaar al bakken met geld naar het Sociaal Domein gegaan. 2020 zou wat Leefbaar Ridderkerk betreft ook een jaar moeten zijn dat het een en ander op de rit staat. Het kan en mag niet zo zijn dat er bij elke tegenslag een emmer met geld die kant op gaat. Misschien moet er dan ook eens naar de interne organisatie gekeken worden: zit iedereen wel op de juiste plaats? Een indirect gevolg van al dat gedoe in het Sociaal Domein is ons inziens ook dat we in Ridderkerk toch echt te maken hebben met diverse jeugdgroeperingen welke wel in beeld zijn, maar gezien alle incidenten van afgelopen jaar hier niet voldoende op ingezet wordt. Een integrale aanpak van grensoverschrijdend gedrag bij jongeren is hard nodig. Neem het mee, voor het verder escaleert. Verder is het misschien ook raadzaam om voor elke aanbesteding die in de markt gezet wordt, nog eens duidelijk en vanuit alle invalshoeken naar de inhoud te kijken. Een praktijkvoorbeeld. Het is duidelijk dat met groeizaam weer het lastig is om al het onkruid onder controle te krijgen, en voor de onderaannemers een onmogelijke taak ligt om voldoende mensen te krijgen. Grotendeels ongekwalificeerd, niet-Nederlands sprekende mensen in het groenonderhoud te laten werken geeft slechte resultaten. Inwoners die prachtige hortensia of andere perkplanten hebben gepoot, zien de paardenbloemen en distels na een schoffelbeurt blijven staan, en de rest is omgeschoffeld. Hier hadden hardere eisen in de aanbesteding over kunnen staan. Het lijkt zo'n simpel voorbeeld, maar de irritatie in de samenleving hierover is groot. Op het gebied van economie worden mooie initiatieven ontplooid. Nieuwsgierig zijn we wel wat hier uiteindelijk de meetbare resultaten van zullen zijn, met name richting Nieuw Reijerwaard, mits er natuurlijk niet de drie stichtingen in Rijsoord in dit kader alvast stukken aan het prepareren zijn richting de rechtbank. Want laten we wel wezen, het blijven traineren van de komst van bedrijven naar de Nieuw Reijerwaard is een groot financieel risico, en dat moet je toch niet op je geweten willen hebben. Graag ziet Leefbaar Ridderkerk ook maximaal geïnvesteerd om verdere verhuftering van de maatschappij tegen te gaan. Als gemeente Ridderkerk komen we de laatste tijd erg vaak negatief in de media. Dat betreft het onderwerp orde en handhaving, zeer verontrustend dus. De incidenten heeft eenieder vast nog op het netvlies staan. Dit wil je als gemeente en inwoners niet. Het is het gesprek van de dag. Bewoners voelen zich steeds minder veilig en mogen verwachten dat we daar als gemeente harder op ingrijpen. Aanpakken bij de bron. Wat Leefbaar betreft kan en mag hier geen discussie over bestaan. Over wel of niet investeren in veiligheid inzake de aanbesteding S&W, een les in aanbesteding voor dummies waar specifiek werd vermeld dat 10% overschrijding budget ten opzichte van de aanbesteding kan zorgen voor bezwaren en wellicht nieuwe aanbesteding S&W, is ons advies: verzin een list. Het kan niet zo zijn dat er geen gemeentegeld beschikbaar worden gesteld aan goede beveiliging van bijvoorbeeld De Fakkel, maar wel een gouden lijntje op het Koningsplein. Dus denk minimaal aan aanschaf of inhuur camerabewaking, en boa's om de leefbaarheid in het gareel te houden. Dat was het wat Leefbaar Ridderkerk betreft, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Los, Echt Voor Ridderkerk.

De heer Los: Dank u wel, voorzitter. Er rusten veel taken op de schouders van de gemeentelijke organisatie. Het is de laatste jaren ook heel veel bijgekomen. Als we Den Haag mogen geloven, kwam het geld voor die extra taken ook naar ons toe. Maar daar heeft onze fractie toch wel wat twijfels bij. De gemeente speelt van oudsher een bestuurlijke rol, maar de dienstverlening gaat steeds meer en steeds grotere vormen aannemen voor het gemeentelijke takenpakket. En ja, we kunnen ons gelukkig nog wel iets permitteren, maar oneindig zijn onze fondsen ook niet. De saldo's ongewijzigd beleid laten wel een mooi beeld zien, maar nu al is er behoorlijk aan geknabbeld. De invulling van het collegeprogramma moet daar ook nog een keer bij worden ingevuld, en waar staan we dan? Structureel heeft het collegeprogramma al een extra jaar last van meer dan driekwart miljoen, en dan hebben we nog niet gesproken over het PM, dat zou nog weleens wat onzekerheden kunnen geven. Dat de kaderbrief zelf geen lijst met nieuw beleid heeft, is in onze optiek dan ook niet verwonderlijk. Er is voor de structurele uitgaven niet veel ruimte meer. We zullen ons moeten bewegen tussen wat we met z'n allen wensen en wat we ons met z'n allen kunnen permitteren. Met die benadering hebben we ook naar de kaderbrief gekeken. Het lijkt erop dat het college bij het opstellen daarvan ook dat uitgangspunt voor ogen heeft gehad. In onze optiek past het daarom niet om nu al met mensen naar voren te komen, die alsnog meer druk zetten op de gemeentelijke financiële positie. We mogen de volgende generatie toch niet opzadelen met een gemeente die al haar kruit heeft verschoten, en daardoor weinig of niets meer kan betekenen voor haar inwoners. Er zijn voorbeelden genoeg waar dat nu al het geval is. Je hoeft niet eens heel ver te kijken. Tijdens de behandeling van de begroting, als het hele speelveld in beeld is, zullen wij ons beraden of we verder kunnen gaan dan we ons nu al voornemens zijn te doen. Tot zo ver, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Even ter interruptie, voorzitter. De heer Los spreekt over zijn fractie, maar er zijn heel veel verwarrende persberichten verschenen. Misschien kan hij heel even kort verklaren, bedoelt u dan deze vier fractieleden?

De heer Los: Voorzitter, of het relevant is weet ik niet, maar de fractie van EvR bestaat uit vier leden, en of we het helemaal met elkaar eens zijn, dat laat ik in het midden.

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Voorzitter, de heer Los spreekt over "mijn fractie". Ik wil graag weten namens wie hij spreekt.

De voorzitter: Daar heeft hij net antwoord op gegeven. We gaan naar mevrouw De Wolff-ter Beek van de ChristenUnie.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Voorzitter, vandaag nemen wij kennis van de kaderbrief. Graag wil ik de voor de ChristenUnie belangrijke accenten belichten. Ik doe dat door punten langs te lopen die de komende jaren een belangrijke plaats blijven innemen in beleid en begroting. Duurzaamheid en klimaatadaptatie. Het college wil werken aan een klimaatbestendig Ridderkerk. Komend jaar zal er daarom meer aandacht voor groen komen. Meer bomen, grotere biodiversiteit, we zijn er blij mee. Zo werken we toe naar een klimaatbestendig Ridderkerk. Het is onze wens dat het college blijft kijken hoe alledaagse plekken vergroend kunnen worden. Bereid acties zoals Ridderkerk naar buiten en Operatie Steenbreek uit. Laat Ridderkerkers zien dat ze het verschil kunnen maken, dat elk klein gebaar ertoe doet. In dat licht pleit de ChristenUnie er ook voor om meer

wijkspeeltuintjes te veranderen in natuurlijke speeltuintjes. Verstoppertje spelen tussen struiken, spannende paadjes ontdekken, en boomhutten bouwen. Het is echt leuker dan die ziellose wikip op kunstgras en leidt tot een Ridderkerk dat beter voorbereid is op een veranderend klimaat. We zijn benieuwd wat de wethouder hierover denkt. Energietransitie, een van de grootste opgaves voor de komende periode. Niet alleen voor Ridderkerk, voor alle gemeentes in Nederland. Hierin is de samenwerking met regionale partners een must. We kijken uit naar het concept-plan en we hopen dat er ook vanuit de raad straks brede steun komt om deze enorme opgave in goede banen te leiden. De afgelopen jaren moest er veel extra geld naar het Sociaal Domein. Wat ons betreft niet onverwacht, en wat ons betreft ook geheel terecht. Het Sociaal Domein heeft in de voorgaande jaren met veel minder geld veel meer moeten doen. Ik heb respect voor al die professionals die dat mogelijk maakten. Nu de basis steeds meer op orde lijkt, is het tijd voor een volgende stap. De informatie die we hierover kregen geeft de ChristenUnie het vertrouwen dat dit een mooie stap gaat zijn. Wat ons betreft blijft innovatie een aandachtspunt. Anders denken vraagt anders doen. Blijf geld vrijmaken voor innovatie, maar zorg ook dat die budgetten echt gebruikt worden. De kosten voor jeugdzorg en de WMO blijven oplopen. Insteken op preventie is een voorwaarde om kosten beheersbaar te houden. Wat de ChristenUnie betreft zien we graag dat de gemeente hierin volop investeert. Een sterke sociale basis in de wijk, investeer in het sluiten van de schakels tussen voorveld, eerste lijns, WMO, jeugdhulp. Het voorkomt uiteindelijk zwaardere en duurdere zorg. We zijn blij met de onderzoeken die voor komend jaar staan te gebeuren. We roepen op om dit echte praktijkonderzoeken te laten zijn, zodat er al beweging en energie ontstaat. Daarnaast zouden we graag zien dat het onderzoek met betrekking tot mantelzorg naar voren wordt gehaald en komend jaar wordt uitgevoerd. Er is zoveel raakvlak met dit onderzoek en het onderzoek over bewustwording van dementie. Waarom dan niet integraal aanpakken? Graag horen we van de wethouder hoe hij hier tegenaan kijkt. En dan als laatste de motie die wij mede-ingediend hebben. In de nog korte tijd waarin ik politiek actief ben, valt mij op dat college en raad allebei zoeken hoe bestuurlijke vernieuwing vorm kan krijgen. Zo kwam er in de vorige periode bijvoorbeeld het Right to Challenge, waarin inwoners opgeroepen worden om mee te denken, en was er een aanjaaggroep overheidsparticipatie. We zoeken hoe we de jeugd kunnen betrekken. Daarvoor is onder andere een motie aangenomen met betrekking tot de kinderburgemeester. Wat de ChristenUnie betreft past het instellen van een ombudsfunctie in dit rijtje. Een ombudsfunctie kan een bijdrage leveren aan die vernieuwing. Helpen bij het dichten van een kloof tussen gemeente en inwoners. We hopen dat het college en de andere partijen dit herkennen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Spoel, VVD.

De heer Van der Spoel: Dank u, voorzitter. Gelet op het coalitie- en collegeakkoord worden nog steeds veel zaken heroverwogen, geëvalueerd, opnieuw bezien, onderzocht, enzovoorts. De hoogste tijd dat het nu met concrete voorstellen naar de raad komt. Van palet naar prestatie laat te lang op zich wachten en blijft met deze kaderbrief steken op een houtskoolschets. Het uitgangspunt dat er een reële en structureel sluitende begroting moet zijn, willen wij als VVD hier wederom nadrukkelijk onderstrepen. Deze coalitie heeft niet voor niets bij het coalitieakkoord aangegeven dat de lasten voor de inwoners en ondernemers niet mogen stijgen. Dat is en zal ook de insteek van de VVD Ridderkerk zijn en blijven. Veel liever nog zien we lastenverlaging, al is het eenmalig. Naast de reeds genomen besluiten dit jaar die veel geld kosten, zijn er nog veel PM-posten. De heer Los sprak er ook al over. Tevens is er zeer waarschijnlijk al één miljoen euro structureel voor het Sociaal Domein nodig, en zal het aangepaste IAP de nodige tonnen gaan kosten. Dat gevoegd bij de onzekerheden bij de jeugdhulp en de uitkomst van de meircirculaire, laat zien dat de structurele financiële ruimte niet groot is. Het gemeentebestuur, ik zeg met nadruk gemeentebestuur, zal daarom weloverwogen besluiten moeten nemen. De zaken die de VVD van belang vindt, zijn bekend. We hebben ze benoemd bij het opstellen van het coalitieakkoord, zoals ik net gezegd heb, maar ook bij de behandeling van het collegeakkoord en de begroting.

Kort nogmaals. Veiligheid in brede zin is en blijft voor de VVD topprioriteit. Enkele punten willen we met name noemen. Zet in op meer gerichte inzet van boa's, en pak de drugshandel en het drugsgebruik hard aan. Geen lastenverhoging voor inwoners en ondernemers hebben we al benoemd, en koop vooral als gemeente lokaal in en zorg dat u de ondernemers maximaal ontzorgt. Het vorige college heeft bij het Sociaal Domein aangegeven dat men volop met integraal beleid innovatie en preventie bezig was, maar tijdens een bijeenkomst onlangs blijkt dat dit nauwelijks gebeurd is. Juist dat als uitgangspunt had dit besparingen kunnen opleveren. Daar moet dus vol op in gezet worden. Nu zien we vooral uitbreiding van het personeelsbestand, met vooralsnog weinig tot geen concrete resultaten voor de zorgvragers. Diezelfde trends zien we bij de BAR-organisatie in algemene zin. Efficiënt en effectief werken moet het uitgangspunt blijven. Niet voor niets was dat een van de belangrijkste doelstellingen voor het opzetten van de BAR-organisatie. Voorzitter, de VVD staat voor realistische duurzaamheid. Wij herhalen onze oproep aan het college een masterplan klimaatbeïnvloeding aan de raad te presenteren waar alle zaken op dit gebied in samenhang worden bekeken. Zaken die op het eerste gezicht duurzaam lijken, kunnen soms slechter uitpakken voor het milieu dan eerder werd gedacht. Daarom roepen we het college op het huidige beleid om kapitaallasten die ieder jaar niet besteed worden automatisch voor duurzaamheid in te zetten, te heroverwegen. Duurzaamheid beschouwt de VVD Ridderkerk als een volwassen beleidsterrein dat zich niet leent voor een hapsnapbeleid. Tot slot, voorzitter. "Veel kleuren, één palet" is de titel van het coalitieakkoord. De VVD spreekt nogmaals uit dat met dat ene palet en die vele kleuren alle inwoners van Ridderkerk worden bedoeld, en niet alleen de achterban van de coalitiefracties. De VVD Ridderkerk heeft daarvoor wederom vandaag daarvoor haar inbreng gegeven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ros, GroenLinks.

De heer Ros: Dank u wel, voorzitter. De raad die de kaders stellen zijn de opmaat naar de begroting. Maar we hebben alleen een kaderbrief, dus ik wil me beperken tot een aantal onderwerpen. Wij willen het graag met u en met de raad en het college eens hebben over woningbouw. Ridderkerk staat voor een enorme woningbouwopgave. Hier hebben we regionaal afspraken gemaakt, en Ridderkerk moet fors huizen bouwen. Er is op dit moment een woningtekort. Op de sociale huurmarkt is de wachttijd ellenlang, voor de kopers is er te weinig beschikbaar, en voor degene die daar tussenin valt, voor de wat duurdere huur, zijn er helemaal weinig woningen. Daarom zullen we ons de komende tijd, wij als raad, steeds vaker af moeten vragen hoe we de beschikbare gronden gaan invullen. En voor GroenLinks is het helder, daar wil ik alvast een voorschot op nemen. Wanneer de situatie op de woningmarkt zo blijft, zullen we gewoon hoger moeten gaan bouwen. Bij de laatste twee recente woningbouwprojecten in het centrum heeft GroenLinks tegen gestemd omdat er niet meer maar juist iets minder woningen werden teruggebouwd, en juist niet hoger maar soms laag. Al jaren pleit ik in deze raad om vooral ook voor starters te bouwen. Dus niet alleen maar dure grote appartementen, maar ook comfortabele studio's en energieneutrale tweekamerappartementen. Wanneer we Ridderkerk groen willen houden, en het groen versterken, betekent dat dat we op andere plekken hoog moeten durven bouwen. Er wordt nu ook hard gewerkt aan de plannen om een compact en duurzaam centrum te maken.

De voorzitter: De heer Los.

De heer Los: Ja voorzitter, ik hoor heel veel mooie wensen van de heer Ros, maar hij zegt er niet bij hoe het zou moeten worden gerealiseerd. Ik vraag mij af of hij mij kan aangeven of hoog bouwen ook goedkoop is, want het zal hem toch wel helder zijn, dat, het moet allemaal betaald worden, het kan niet uit de lucht gegrepen worden. Dus als u iets wilt, vraag ik mij af, hoe wilt u dat dan realiseren, want er moet ook geld bij.

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Voorzitter, het is nieuw voor mij dat als je een flatje bouwt, en je doet daar drie verdiepingen bovenop, dus je maakt hem 7 in plaats van 4, dat de gemeente daar bij zou moeten passen, maar als dat zo is, dan horen we dat graag van het college. Ik heb dat nog nooit gehoord, maar misschien is dat zo.

De voorzitter: De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, hoe verhoudt dit verhaal van de heer Ros zich tot zijn eerdere pleidooi bij beperkte grond voor tiny houses, want dat is toch wel in tegenspraak met elkaar?

De heer Ros: Ik beantwoord de vraag zo, nadat ik mijn termijn heb afgemaakt. Ik ben wel blij dat in ieder geval het doel dat gesteld was, en discussie te krijgen over hoogbouw, alvast is opgepakt. Er wordt nu hard gewerkt aan de plannen voor een compact en duurzaam centrum. Ook hier meer woningbouw. En wat ons betreft kan het centrum 7 dagen per week autovrij zijn. Dus niet alleen de fiets stimuleren, maar ook werkelijk ontmoedigen om met de auto te komen. Voorzitter, ik wil graag ingaan, als het nog kan binnen de tijd, over de tiny houses. Volgens mij zijn tiny houses juist hele kleine huizen die voor tijdelijke aard zijn, dus niet, dat staat los van de grote opgave die we voor staan, voor woningbouw. Dus volgens mij ga je daar niet het woningbouwprobleem direct mee oplossen, maar een kleine groep daarmee helpen.

De voorzitter: De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, nu doet de heer Ros net of het heel tijdelijk is. Ik heb hem net horen zeggen 's zondags bijvoorbeeld niet met de auto, denkt hij dan opeens zondag een tiny house ergens te parkeren en daarin te wonen, wordt meer een vakantiewoning. Ook voor tiny houses zal men voor langere termijn zal men die neer moeten zeggen, en nogmaals, hoe verhoudt dat zich, want het conflicteert met zijn verhaal over houdbaar.

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Voorzitter, mijn verhaal was duidelijk. Ik pleit voor meer hoogbouw op de beschikbare bouwlocaties, en als er ergens tijdelijk tiny houses geplaatst kunnen worden, dan is het een heel klein aantal, dan is dat mooi meegenomen.

De voorzitter: De heer Kranendonk, SGP.

De heer Kranendonk: Ja dank u wel, voorzitter. Hoe hoog zou de heer Ros daar willen bouwen op de Donckse Velden bijvoorbeeld?

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe, Leefbaar.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel, voorzitter. Zou de heer Ros het ook zien zitten om op hoogbouw nog een tiny house op te zetten? Want volgens mij moet dat kunnen, op het dak.

De voorzitter: Tot slot, mijnheer Ros, uw tijd is al op maar ga uw gang.

De heer Ros: Verrassend. De heer Kranendonk doelt op een 'slip of the tongue' van mij in een eerder debat. Wat ons betreft blijft die locatie gewoon groen, en volgens mij zijn andere locaties perfect geschikt voor hoogbouw. Dank u wel.

De voorzitter: We gaan naar de heer Overheid, CDA.

De heer Overheid: Dank u wel, voorzitter. Het CDA is tevreden met de huidige gang van zaken. Wij weten ook dat er nog vele punten in het coalitieakkoord staan die nog uitgewerkt moeten worden, en hier zullen wij ons als CDA voor gaan inzetten om deze punten de komende periode te gaan realiseren. Naast de vele goede punten die in het collegeakkoord staan, willen wij nog speciale aandacht vragen voor de veilige fietsenstalling bij de bushaltes. Het CDA wil voor dit onderwerp graag realiseren dat bij alle bushaltes in Ridderkerk een veilige fietsenstalling wordt gerealiseerd. Wij wensen het college veel succes bij het verder uitwerken van het coalitieakkoord. Dank u. Collegeakkoord, sorry.

De voorzitter: College zei u, hè? Collegeakkoord. De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Ja voorzitter, waar ik nu naar benieuwd ben, want meerdere partijen hebben gesproken over wat ze belangrijk vinden, maar wat ik bij het CDA ook mis, waarin, waar legt u de prioriteiten binnen het coalitieakkoord, want wat de heer Los net gezegd heeft, met de structurele lasten kijkend naar alle financiële plaatjes, zullen daar keuzes in gemaakt moeten worden en dan zou ik toch graag van u willen horen waar u de prioriteiten legt.

De voorzitter: De heer Overheid.

De heer Overheid: Onze prioriteiten zijn opgenomen in het collegeakkoord, en zoals de heer Los ook daadwerkelijk heeft aangegeven, er zijn een heleboel PM-posten in, die wachten wij gespannen af wat daar uit komt. En daar zullen wij ons hard voor maken om die punten in ieder geval te realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man, Burger op 1.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u, voorzitter. Een kaderbrief in plaats van een kadernota, verwezen naar een collegeprogramma. Jammer dat dit collegeprogramma dan niet aan de vergaderstukken is toegevoegd. In het coalitieakkoord staat structureel 25.000 euro voor een jaarlijks ondernemersevent. Het is jammer dat daarvoor lang niet alle ondernemers worden uitgenodigd. Strekt dit zich alleen uit tot de leden van de RONDO? En kunt u aan bewoners van bijvoorbeeld onze minima uitleggen dat er meer dan overvloedig eten en drinken geserveerd was, met als klap op de vuurpijl oesters? En waarom dit allemaal gefilmd moest worden door een bedrijf. Is dit alles ter meerdere glorie van het college? Bijzonder. Wij ervaren dit ook als we de Blauwkai lezen. Ook daarin heel veel aandacht voor het college en nauwelijks voor anderen. De wijkoverleg en buurtpreventies zouden hierin graag een vaste column krijgen, maar dit wordt niet gehonoreerd. Bomen en openbaar groen moeten binnen de bestaande budgetten vallen. Is dit er de oorzaak van dat waar bomen gepakt worden binnen de gemeente geen bomen teruggezet worden? De intenties van de wethouder zijn goed als het over groen gaat, maar de daden blijven achter naar ons idee. Ook maken wij ons zorgen om de houding van Rijkswaterstaat die geen bomen terug wil zetten waar ze gekapt zijn, namelijk pal langs de rijkswegen. Dit is begonnen in Rijsoord, en helaas heeft de wethouder al in een vroeg stadium aangegeven dat Rijkswaterstaat die bomen ook elders in Rijsoord terug kan zetten. Inwoners van Rijsoord zijn het hier volstrekt niet mee eens. Daarbij hebben wij de zorg dat dit met alle bomen van Rijkswaterstaat langs de rijkswegen gaat gebeuren. Immers, veel van deze populieren dragen al volop zaad in mei en zijn circa 25 tot 30 jaar oud. Naast de energietransitie hebben we ook een klimaatopgave: fijnstof en geluidsoverlast in onze gemeente. Om daar iets tegen te ondernemen, zijn bomen bijzonder belangrijk. Laten we met elkaar gaan voor een groene gezonde gemeente, en Ridderkerk zonder windmolens, en met woningbouw in het groen op Nieuw Reijerwaard in plaats van bedrijven, een geweldige bouwlocatie waar tot 30 meter hoog gebouwd mag

worden en intensief. De bedrijvigheid die deze met zich mee zullen brengen, maken van Ridderkerk alleen een onaantrekkelijk woon- en leefklimaat. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dat waren de sprekers vanuit de raad. Traditiegetrouw krijgt als eerste het woord uit het college wethouder financiën. Wethouder Oosterwijk, gaat uw gang.

De heer Oosterwijk: Dank u wel, voorzitter. Het is denk ik goed om even wat algemene opmerkingen te maken, en dan vervolgens even aan mijn portefeuille-inhoud toe te komen, en dat zal vervolgens dan ook voor de collega's gelden, in meervoud. Ik wil namens het college de raad danken voor deze, je zou kunnen zeggen, vooraankondigde of vooruitlopende algemene beschouwingen richting de begroting die later dit jaar komt voor te liggen. Ik zeg dat echt wel serieus, want het is gewoon goed dat de raad ook juist op dit moment, en ik heb het ook in de commissie aangegeven, wat reflecteert op, nou ja, wat zou zo'n begroting later dit jaar moeten brengen, ook in het meerjarigperspectief. U heeft vanuit uw eigen positie, op allerlei manieren verschillende onderwerpen aangesneden. Het valt mij in ieder geval op dat dat allemaal niet eenduidig is, bijvoorbeeld als het gaat om, hoe ga je om met het Sociaal Domein, daar zal de heer Franzen nog nader op ingaan. Deze kaderbrief die heeft echt een ander karakter dan voorgaande jaren. Het is ook al een paar keer aangestipt vanavond. Er is niet gekozen om daar nieuw beleid in op te nemen. Dat staat mooi opgesomd, vrij opgemaakt in het collegeakkoord. Dat hebben we niet bij de stukken gevoegd, zeg ik tegen mevrouw Van Nes, maar u heeft het ongetwijfeld in uw tas zitten en op uw bureau liggen. Ik kan me zo voorstellen dat dat een belangrijk document is.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Ja dank u, voorzitter. Ik begrijp dat het een belangrijk document is. Ik heb hem gelukkig ook ergens vandaan kunnen halen, maar ik vond het ontzettend onhandig dat die niet toegevoegd is aan de stukken terwijl er wel naar verwezen wordt.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Oosterwijk: Ja, waarvan akte, voorzitter. Dat is een duidelijk signaal. Als het gaat om wat hier voor ligt, hebben we ervoor gekozen om vooral een aantal zaken te benoemen die opvallen, als we kijken naar wat er allemaal in de achterliggende maanden en ook voor de komende maanden op ons af komt, en meerdere fracties hebben daar denk ik ook vanuit hun eigen perspectief een terechte vinger bij gelegd. Sociaal Domein, Leefbaar Ridderkerk zegt er iets van, de PvdA, ChristenUnie, de VVD, je zou kunnen zeggen, wie bijna niet? De energietransitie, klimaatadaptatie, het zijn allemaal grote opgaven die op ons af komen, en die ook daadwerkelijk een groot beslag zullen leggen op de middelen die wij met elkaar hebben. Tegelijkertijd hebben we ook inderdaad gezien, daar is ook op ingegaan, dat er gewoon een flink risico blijkt te zitten op aanbestedingsnadelen, en dat heeft niet zozeer te maken met de kwaliteit van het bestek, zeg ik tegen mevrouw Kayadoe, maar meer met de marktomstandigheden. Dan heb ik het over bouwen, de geactualiseerde IAP is daar een mooi voorbeeld van, de BENG-eisen die op ons afkomen, het is allemaal nogal wat. En die autonome ontwikkelingen, derde poot, als het gaat om de grote lijnen, die liegen er ook niet om. Rondom beschermd wonen, maatschappelijke opvang komt er het nodige op ons af, de WMO is in beweging, er wordt gesproken over een te vernieuwen objectief verdeelmodel met nog onzekere uitkomsten van, wat gaat dat nou voor de gemeente Ridderkerk betekenen? Enzovoorts. En dan is het inderdaad waar, voorzitter, dat de opmerking van Echt Voor Ridderkerk, maar ook door de VVD geuit, van belang is. Wij zullen, hoewel wij er financieel goed voor staan, dat hebben wij recent ook met de vaststelling van de jaarrekening met elkaar nog eens gedeeld, ook gewoon nuchter moeten kijken naar de primaire opgave die voorligt. En als wij het al

niet willen, dan vindt de provincie daar wel wat van, namelijk een structureel sluitende begroting organiseren, en die marges daarvoor, die zijn niet super groot. Het is ook gewoon een ingewikkeld vraagstuk om uiteindelijk, en dat zal richting de begroting ook een opgave gaan zijn, dat relatief grote surplus aan, je zou kunnen zeggen, incidenteel geld, te vertalen naar die opgave voor een structureel sluitende begroting. Dat zijn twee dingen die een beetje bijten. Er is een soort luxepositie dat wij het nodige aan financiële middelen op de bankrekening hebben staan zeg maar, maar het is niet het enige antwoord voor alle investeringen die moeten worden gedaan.

De voorzitter: De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Ja, voorzitter. Ik kan me daarom gezien de bevestiging van de wethouder en ook de risico's die er zijn, de beperkte ruimte die er is zo voorstellen, overweegt het college ook - dat heb ik niet in de kaderbrief aangetroffen - om nieuw voor oud in te wisselen, zodat bestaand beleid wellicht geschrapt wordt en daardoor ruimte gecreëert.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Oosterwijk: Ja voorzitter. Ik begrijp de vraag van de heer Van der Spoel heel goed. Het is ook al een van de vragen die voorligt voor de komende maanden. Want juist in de komende maanden zullen we de begroting van 2020, en zeg maar de meerjarenbegroting ook daadwerkelijk op een goede manier moeten gaan invullen. Het is denk ik echt wel te vroeg om nu al reeds zeg maar richtingbepalende uitspraken te gaan doen, alsof bijvoorbeeld al hetgeen wat in het collegeakkoord staat, niet gerealiseerd zou kunnen worden, alsof het nodig zou zijn om oud beleid te schrappen ter faveure van nieuw beleid. Dat zijn elementen die echt aan de orde gaan komen, die we zullen moeten bezien, die we ook zullen moeten waarderen in financiële zin, maar dat zal in de komende maanden blijken.

De voorzitter: De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Ja, voorzitter. En daar zit nu onze zorg, want we hebben na deze kaderbrief een overzicht gehad met de uitgaven tot nu toe. Sociaal Domein, wellicht een miljoen, meicirculaire, en als je dan alleen al naar 2020 kijkt, dan schiet er maximaal 5 ton structureel over, en gezien de risico's die u benoemt, is dat een heel beperkte ruimte. Dus denk ik toch dat u, ja, ik zie uit naar het antwoord, waar u dan denkt dat geld vandaan te halen met de niet malse eisen in het collegeakkoord waarvan ook veel nog onder PM staan.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Oosterwijk: Ja voorzitter, misschien even een kleine herhaling van zetten. Ik begrijp ook deze vraag van de heer Van der Spoel goed. Maar eigenlijk, wat u vraagt is van, kunt u nu al zeg maar de contouren schetsen van de begroting zoals die eruit gaat zien over een paar maanden. Dat is echt een paar maanden verderop. Daar zijn nog elke dag mensen keihard voor aan het werk. Die gaan er ook, bij wijze van spreken, in de vakantie mee door, zodat op het juiste moment ook die begroting ook uiteindelijk richting uw raad gestuurd kan worden. Dat is wel de volgordelijkheid der dingen. Het is denk ik ook goed om op die manier in de inhoudelijke lijn dit vraagstuk aan te vliegen. Maar die notie is duidelijk, die notie is helder, en ik verklap denk ik geen geheim dat dergelijke elementen ook in mijn hoofd als wethouder financiën rond zingen. Voorzitter, ik denk dat dit zo even in algemene zin mijn opmerkingen zijn ten opzichte van de kaderbrief. Als ik even in ga op een aantal elementen die in mijn portefeuille aan de orde zijn, dan concentreer ik mij even eerst op het fenomeen wonen. Daar is vanuit verschillende fracties de vinger bij gelegd. Uit de PvdA-fractie een

oproep gedaan om vooral betaalbaar wonen te laten prevaleren, de behoefte van de inwoners leidend te laten zijn boven die van de markt. Ik snap die oproep wel, maar op een bepaalde manier zullen we ook met elkaar realistisch moeten kijken naar de dag van vandaag. Die dag van vandaag is gewoon dat we beduidend, meer dan in het verleden met hoge bouwkosten te maken hebben, en dat reflecteert uiteindelijk ook gewoon op de bouwsom van huizen. We hebben met elkaar pas ook in de krant kunnen lezen dat juist aan de kant van de nieuwbouw misschien wel de grootste zorg zit, omdat daar woningen alleen maar voor een bepaalde prijs kunnen gebouwd worden, die zelfs tot weinig afname leidt. Dat gezegd hebbend ...

De voorzitter: Er is even wat onrust. Heeft u last van de zon, mijnheer Van der Spoel? Wilt u dat het gordijn ... ? Ja. Was bijna onzichtbaar. Het woord is weer aan de wethouder. Het gordijn wordt ...

De heer Oosterwijk: Voorzitter, het is denk ik ook goed om met elkaar maar vast te stellen dat ...

De voorzitter: Sorry, mevrouw Ripmeester wil even interrumperen.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Ik had een vraag aan de heer Oosterwijk naar aanleiding van zijn opmerking dat de kosten hoog zijn en juist bij nieuwbouw de grootste zorg. Dat was ook de reden dat wij gevraagd hebben om de sloop die nu is ingezet, om die te temporiseren. Als we wat trager daarmee zijn, dan voorkomen we andere problemen, en dan houden we toch de voorraad betaalbaar voor de mensen die hier nu wonen.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Ja dank u, voorzitter. Ik vraag me af of het misschien zinvol is om de woningbouwstrategie die hier al jaren ligt eens te evalueren en te herzien, als je hier naar kijkt.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Oosterwijk: Voorzitter, mijn opmerkingen die ik maakte ten aanzien van, je zou kunnen zeggen, explosief gestegen bouwkosten in de achterliggende jaren, die richt zich voornamelijk op de koopwoningen. Het is geen geheim, en het is een soort eigenstandige verantwoordelijkheid zou je kunnen zeggen van Woonvisie, hoe zij om willen gaan met hun voorraad. Woonvisie is bezig met een heroverweging van haar woningbouwstrategie, maar daar klinkt ook wel nadrukkelijk in door dat het van belang is, je zou kunnen zeggen om niet onnodig te vertragen op die opgaven die er ook zijn, als het gaat om kwalitatieve woningen, als het gaat om verduurzaming van woningen, enzovoorts. Dat gaat in de komende periode ook wel blijken hoe Woonvisie daar haar strategie op richt. Wat wel duidelijk is, is dat de structuur, en die gaan we volgens mij als discussie niet zozeer overdoen, duidelijk is gebleken, als het gaat om de sociale woningvoorraad, langs de lijnen van het regioakkoord. Daar hebben we met elkaar over gesproken, ook geïnitieerd door de PvdA, dat debat, en dat was volgens mij klip en klaar. Ik mag doorpraten volgens mij, ja.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man had ook nog wat gevraagd.

De heer Oosterwijk: Ja. Voorzitter, mevrouw Van Nes-de Man vroeg of wij onze woningbouwstrategie met zoveel woorden niet zouden moeten gaan heroverwegen. Ik heb daar op dit moment nog geen behoefte aan, maar ik vind het wel van belang om, ja, ook gewoon eens na te denken, en daarvoor ga ik ook in het najaar het gesprek eerst maar eens eventjes met de makelaar van ons dorp aan, om te zien van wat zijn hun waarnemingen nou op dit moment, en vloeit daar eventueel iets uit voort in relatie tot zeg maar de strategie

die we tot op heden hebben gekozen. Vooralsnog denk ik dat we wat dat betreft daar nog steeds goed mee uit de voeten kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel, voorzitter. Hebben we het nou goed begrepen dat met name met betrekking tot de koopwoningen dat de BENG-eisen, dat die het ook met name duurder maken?

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp de opmerkingen van de wethouder, maar het is natuurlijk niet alleen de taak van Woonvisie of Wooncompas om de woningbouwstrategie neer te zetten. We hebben natuurlijk met elkaar, en zeker de gemeente heeft een taak ten aanzien van volkshuisvesting. U geeft aan, ja, wij gaan vooral praten met makelaars, en dat was ook de oproep in mijn bijdrage: let ook vooral op je volkshuisvestingstaak, want het is, makelaars zijn er voor de markt, en de gemeente is geen marktpartij, maar een gemeente is er voor zijn inwoners. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Oosterwijk: Voorzitter, mijn opmerking was er vooral om gelegen, en ik moet nog even aan de nieuwe naam van Woonvisie, dat zij vanuit hun, dat Wooncompas vanuit haar eigenstandige verantwoordelijkheid ook zeg maar haar voorraadbeheer vormgeeft, en een belangrijk element daarbij, en dat is ook iets wat ik graag zou willen onderstrepen, dat wij met elkaar in de regio, ook in het Ridderkerkse, een regioakkoord hebben afgesloten waar duidelijk in staat in welke gemeente welke hoeveelheid aan sociale woningvoorraad in de toekomst van belang is. En voor Ridderkerk, en daar kunnen we politiek echt wel verschillend naar kijken, heeft dat erin geresulteerd dat wij onze sociale woningvoorraad af dienen te bouwen. Minder dan van tevoren voorgenomen, maar toch. Voorzitter, mevrouw Ripmeester van de PvdA-fractie legde ook nog de vinger bij het concept Onder de pannen. Daar is ook recent door de PvdA-fractie schriftelijk een aantal vragen over gesteld. Ook in twee tranches is een beantwoording op gekomen. Die beantwoording was vooral ook, laat ik dat maar eventjes hier op deze manier hier aangeven, zodanig dat het concept van Onder de pannen gewoon ingewikkeld is in de uitvoering, van een heel ander schaal, grootte, en orde is dan in het Amsterdamse, en dat wij vooral hebben vastgesteld dat we juist vanwege die goede lijntjes met Wooncompas in schrijnende gevallen ook een goede stap kunnen doen om mensen letterlijk onder de pannen te brengen daar waar de nood hoog is. En dat komt een aantal keren per jaar ook voor. Dus daarmee gaan we niet duidelijke beantwoording van het college nu geweld aan doen, zou je kunnen zeggen, door een pilot daarop te plakken. Voorzitter, de Partij 18PLUS legde de vinger nog bij starterswoningen. Dat is door meerdere fracties met zoveel woorden aangegeven. Het is in ieder geval duidelijk dat in 2019 in het collegeakkoord staat opgemerkt dat er een onderzoek naar kleine woonvormen plaatsvindt en ook richting de raad zal gaan komen. Dat zal daar vooral ook op ingaan. En we hebben met elkaar pas ook nog heel recent als een soort faciliterende voorwaarde de starterslening vastgesteld, dus dat is ook mooi. Voorzitter, de andere opmerkingen die mijn portefeuille aangaan, die heb ik volgens mij langs de lijn van wonen zo ongeveer gehad. De vragen van de heer Meij heb ik zelf bedacht ook nog even proberen aan te stippen. Niet zozeer om daar uitputtend op in te gaan, maar wel om te benoemen dat daar waar opmerkingen gemaakt zijn door onder andere de ChristenUnie en Burger op 1 in relatie tot groen, in relatie tot klimaatadaptatie, dat daar natuurlijk in het collegeakkoord duidelijke taal over is gesproken, onder het motto dat we een integrale visie op groen per wijk gaan ontwikkelen, en dat er zeg maar ook in het kader van bomen het nodige aan gaat komen, rondom vervanging

en aanschaf. Voorzitter, dat gezegd hebbend denk ik dat ik aan het eind van mijn betoog en eerste termijn ben. Dank u wel.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Wethouder Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel, voorzitter. Er zijn enkele vragen gesteld en opmerkingen geplaatst aangaande mijn portefeuilles. Die wil ik graag even langslopen, om te beginnen met Leefbaar Ridderkerk. Leefbaar Ridderkerk geeft aan dat we ook moeten kijken naar de interne organisatie. Onlangs is de raadsinformatiebrief gestuurd waarin we juist aangeven dat we in 2020 gaan starten met een nieuwe organisatiestructuur. Nu liggen er ook externe rapporten waar een advies vanuit de directieraad op komt en een stappenplan, dus we kijken volop naar de interne organisatie. Meetbare resultaten voor de economie, is nog om gevraagd. Ik kan de raad melden dat we binnenkort een peiling ondernemersklimaat gaan uitvoeren. Daar worden alle 3400+ ondernemers van Ridderkerk voor uitgenodigd om deel te nemen aan die peiling, zodat we ook weten hoe ondernemers kijken naar het klimaat dat de gemeente Ridderkerk voor hen probeert te scheppen. Daarnaast is er gevraagd om een list te verzinnen voor aanbestedingen. Ik ga ervan uit dat Leefbaar Ridderkerk ons vraagt om een list te verzinnen binnen de aanbestedingswet, en niet daarbuiten.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u, voorzitter. Nog even terugkomend op de ondernemers. Nodigt u dan wel alle ondernemers uit, niet zoals gebruikelijk is bij de ondernemersfestiviteiten waar heel veel ondernemers gewoon geen uitnodiging voor krijgen.

De heer Van Os: Voorzitter, bedankt. Ik wilde eigenlijk als laatste bij Burger op 1 terugkomen op haar opmerkingen aangaande de ondernemers, want mevrouw Van Nes-de Man heeft de klok horen luiden maar weet niet waar de klepel hangt. Want ook voor het ondernemersevent zijn 3400+ ondernemers uitgenodigd zoals we die uit het bronbestand van de Kamer van Koophandel hebben gehaald. Daar zijn dubbelen uitgehaald van ondernemers die op hetzelfde adres zes BV's hebben ingeschreven, pensioen-BV's et cetera. Maar 3400 ondernemers, dat zijn geen 180 leden die RONDO kent. Dus ik denk dat zo goed als alle ondernemers in Ridderkerk zijn uitgenodigd voor het ondernemersevent.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Ja dank u, ik zou nu willen zeggen, zijn er dan 3401 ondernemers? Ik ken er in ieder geval één die stevast zegt: ik word nergens voor uitgenodigd. Dat klinkt heel flauw, maar er zijn gewoon ondernemers die niet uitgenodigd worden, en dat is dan echt niet alleen die ene. Dus graag aandacht daarvoor.

De heer Van Os: Voorzitter, wellicht dat die onderneming niet ingeschreven is in Ridderkerk. Dat zou kunnen, dan wordt hij niet uitgenodigd. Voorzitter, de ChristenUnie vraagt naar natuurlijk spelen in speeltuinen. Nou, dat zit bij collega Meij, maar ik kan wel aangeven dat vanuit programma Vet Gezond en vanuit sport in wordt gezet op ongeorganiseerd sport en spelen in de natuur, en dat we deze suggestie dan ook meenemen voor de speeltuinen. VVD vraagt: koop vooral lokaal in. Nou, ik denk dat de VVD en de rest van de raad op haar wenken bediend gaan worden hierover, want aanstaande vrijdag zal er een RIB's verschijnen waar is aangegeven dat er nieuw inkoopbeleid is vastgesteld waar we de grenzen opzoeken van de inkoopwet en dat we vooral in gaan zetten op lokaal inkopen waar mogelijk. En dat zijn volgens mij aangaande mijn portefeuilles de opmerkingen en vragen. Daarnaast is er nog een motie ingediend door de Partij van de Arbeid en anderen,

aangaande een onderzoek naar de ombudsfunctie, voorzitter. En dan moet ik even inloggen, want dat is weer digitaal. Misschien is dat goed om te melden dat we momenteel bezig zijn met herzien van onze klachtenprocedure binnen de BAR-organisatie, en een onderdeel daarvan is onderzoek naar een mogelijke ombudsfunctie binnen die BAR-organisatie. De motie ziet er al deels op toe, wat mooi is uiteraard. Echter kan het college zich niet helemaal vinden in de gestelde overwegingen, constatering in de motie. En daarnaast lijkt verzoek twee enigszins strijdig met ons onderzoek naar een mogelijk ombudsfunctie voor de BAR-organisatie te zijn, omdat deze sec alleen voor de Ridderkerk in te vullen is. En om deze reden ontraadt het college de motie. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Franzen.

De heer Franzen: Ja, wat betreft Sociaal Domein, er zijn eigenlijk twee hoofdlijnen te onderscheiden. Allereerst de lijn, ja, bakken met geld voor het Sociaal Domein, Leefbaar zei het al, het werd ook ruimer gezegd. We moeten ons natuurlijk goed afvragen, als er veel geld naar het Sociaal Domein gaat, naar wie gaat dat dan in het Sociaal Domein? Zijn dat de mensen of zijn dat de mensen die het niet nodig hebben, daar moet het niet heen, de grote organisaties, management, en dergelijke. Wat betreft de jeugdzorg is er natuurlijk veel aan de hand. Uw raad heeft een zienswijze vastgesteld waarin ik werd opgeroepen als collegelid om niet in te stemmen met de begroting voor de GR-jeugdhulp 2020. De GR-jeugdhulp heeft die zienswijze geeneens beantwoord en gewoon de begroting ongewijzigd vastgesteld, ook al hebben wij tegen gestemd. Dus daar vindt nu ambtelijk overleg over plaats tussen de gemeente en de GR om te kijken van, of er nog gewoon een beantwoording op de zienswijze naar de raad kan. Dat is gewoon onbehoorlijk om zonder reactie, onderbouwing, ongewijzigd een begroting richting ons te sturen. En dan zie je maar dat een gemeenschappelijke regeling, ja, soms is het mooi, maar soms werkt het ook tegen je, en dat lijkt hier het geval te zijn. Uw raad wordt na de zomer hierover middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd, want het is wel een behoorlijke kostenstijging in het Sociaal Domein waarvan uw raad op de hoogte moet zijn, en als ook blijkt dat sommige raadsleden het ook al uit de stukken hadden gehaald, dat het eraan zat te komen, en het zit er inderdaad aan te komen. Wat kunnen we wel zelf doen, is vooral inzetten op preventie, en dan voornamelijk preventie op het WMO-vlak en het participatievlak. Dat zijn beleidsterreinen, die hebben we zelf in beheer. Het college is ook voornemens om een integraal beleidskader voor het Sociaal Domein te gaan opstellen. Eind dit jaar krijgt u een startnotitie daarvoor aangeboden, zodat u zelf kunt zien op welke momenten u betrokken daarin wordt, wie nog meer betrokken worden daarin, en wat ik vooral van belang vind, dat ook in die startnotitie duidelijk naar voren komt wat het college nou wat betreft innovatie vindt, maar ook over integraal werken, zodat dat helder is in die startnotitie. En even kijken, wat heb ik dan nog meer. Ja, bij die startnotitie, je ziet dus op dat integraal beleid Sociaal Domein, dat is dus zowel jeugd, WMO, participatie, als preventie daarop. Tot zo ver, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Japenga.

De heer Japenga: Dank u wel, voorzitter. Een aantal zaken zijn we in algemene zin al langsgelopen door vorige sprekers, mijn collega's. 18PLUS, die roept op om goede communicatie te voeren rond het Afvalplan. Het is zo dat het nog deze week een brief bij alle inwoners in Ridderkerk in de bus rolt om de veranderingen die direct na de zomervakantie gaan beginnen aan te kondigen. En morgen, deze week komt er ook nog een raadsinformatiebrief naar de raad met het, met de uitvoeringsplan met betrekking tot afval. Eens even kijken. Er is onder andere door de ChristenUnie, ook andere partijen, gesproken over het, ja zeg maar het respect voor de professionals in het Sociaal Domein, dat wil ik ook nog maar eens even onderstrepen. Goed om dat ook te vermelden. Er wordt hard gewerkt en er wordt gezocht. Uw vraag om het onderzoek met betrekking tot

mantelzorg naar voren te trekken, het staat nu in ons collegeprogramma in 2021, die neem ik niet zo over. Het is zo dat we dit jaar volop kijken naar mantelzorg, ook in relatie tot de herijking van de productafspraken met Facet. En we komen daar later in dit jaar zonder meer op terug, en dan weten we ook veel beter wat er nodig is en of we dat plan wellicht toch naar voren moeten trekken. Maar op dit moment is dat te vroeg.

De voorzitter: Mevrouw De Wolff.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Ik ben dan nog wel benieuwd naar wat het onderzoek in 2021 dan gaat verschillen van dat waar u nu mee bezig bent.

Wethouder Japenga: Voorzitter, dit jaar is vooral bedoeld om te bezien wat we hebben en wat er op korte termijn te verwachten is aan veranderingen, wat we ook moeten inregelen om ook voor de korte termijn gesteld te staan. Dus het gaat dan vooral over de korte termijn de komende twee jaar. En de notitie van 2021 is bedoeld, en was ook bedoeld, om veel verder vooruit te kijken. Dus om daar nog nadrukkelijker op in te zoomen. Dat was de volgordelijkheid erin. En als blijkt ook dit jaar dat er echt nu al veel sneller iets nodig is, dan zullen we dat ook, zullen we dat ook verder en eerder behandelen.

De voorzitter: Mevrouw De Wolff.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Als ik het dan goed begrijp krijgt mantelzorg twee keer de aandacht, ook nu, en over een klein poosje. Dan zijn wij helemaal blij.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Ik ben nog even nieuwsgierig, ik heb het niet helder op mijn netvlies staan dus ik hoop dat de portefeuillehouder daar antwoord op kan geven. Wordt er sec met Facet naar de producten gekeken of die voldoende zijn, of wordt er ook daadwerkelijk in de praktijk gekeken of het aansluit met wat er daadwerkelijk nodig is? Want zelf ben ik dan onder andere ook mantelzorger, ik ken er ook een heleboel in mijn omgeving. Er worden heel vaak producten aangeboden door Facet waar je als mantelzorger überhaupt niet aan toe kan komen.

De voorzitter: Wethouder. Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u voorzitter. Mijn vraag sluit daarbij op aan. Mijn vraag is of in dat mantelzorgbeleid ook nadrukkelijk aandacht komt voor respijtzorg, omdat daar inderdaad vraag en aanbod niet lijken te matchen. Dank u wel wethouder.

Wethouder Japenga: Ja voorzitter, om met de laatste te beginnen. Dat is zeker de bedoeling. Want dat hoort bij elkaar. Mantelzorg en respijtzorg hoort bij elkaar. En als het gaat om de mantelzorg dan hebben we het over de breedte van de mantelzorger. Want Facet heeft daar wel een aantal taken in, maar mantelzorg is veel breder. En er zijn veel meer partijen betrokken ook bij mantelzorg. Maar daar hebben we een directe opdrachtrelatie mee. Dus dat is waar ik op doel. Maar het is veel breder. En als ik het heb over de langere termijn dan gaat dat ook om de breedte van de wat er in de samenleving zich ontwikkelt, demografische ontwikkelingen. Wat hebben we op termijn nodig? Hoe ziet dat eruit? En daarop hebben we het zeg maar gefaseerd. Dit jaar kijken we wat is nu nodig, en voor de korte termijn. En wat is er daarna nodig? Zo hebben we ook ons collegeprogramma opgeknipt in wat jaarschijven omdat we ook niet alles in 2019 kunnen doen. Zo

simpel is het ook wel weer. Daarom willen we nu naar de actuele dingen kijken. En daarna wat rustiger naar de langere termijn. Dat is eigenlijk de insteek.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Ik hoor nog even geen antwoord op de vraag of er ook daadwerkelijk gekeken wordt wat er in de praktijk nodig is.

Wethouder Japenga: Voorzitter, dat is eigenlijk evident dat dat gebeurt. Dus wat we zetten op papier staat niet los van wat gebeurt er achter de voordeur. Er is door een aantal partijen gesproken over duurzaamheid, de RES, de Energietransitie. VVD roept op om dat in samenhang zoveel mogelijk te doen. Dat is zeker ook van belang. We hebben een milieu- en duurzaamheidsprogramma. We hebben de Regionale Energie Strategie. En we hebben vanavond ook nog de Warmtevisie. Het is ook onze wens om dat zoveel mogelijk in samenhang te doen. En daarbij horen ook ingrepen in deze samenleving. En mevrouw Van Nes-de Man die zegt ja die windmolens hoeven we niet. Maar laten we dat klip en klaar zeggen. Er komen er 3 in Nieuw Reijerwaard. En dat is ook voor ons, dat is, die zijn ook, 2 zijn al vergund definitief. Dus die gaan eerdaags gebouwd worden. En de derde komt daar vlot op achteraan. En we hebben ook steeds gezegd, die 3 is voor Ridderkerk het maximum. En daarmee leveren we ook wel een aandeel in de verduurzaming. Dus die hebben we ook gewoon nodig. Dan nog even kort naar ja zeg maar de transformatie, de Sociaal Domein transformatie, preventief werken. Er liggen heel wat uitdagingen, het is door een aantal partijen ook genoemd. Eerder hebben we de transitie gehad, nu de transformatie. Dat gaat de komende jaren nog wel duren. En we moeten meer inzetten op preventie. En de motie, daar wil ik dan ook even mee afronden, die ingediend is door onder andere de Partij van de Arbeid. Die zou ik willen ontraden. En wel om de volgende reden. Dat zeg maar, waar het college verzocht wordt in een drietal punten om aan zaken te regelen, daarin lopen beleid en uitvoering door mekaar heen. Dat is niet handig. Wat we gaan doen is in het integraal beleid opnemen wat we op het gebied van preventief jeugdbeleid willen bereiken. En ook hoe we dat op hoofdlijnen inrichten. En dat betekent een logischer verder uitwerken, maar dat doen we in een uitvoeringsprogramma. Dat doe ik samen met onze partners. En als het gaat om wie er dan bij betrokken worden. Nou, maatschappelijk burgerplatform die hebben we ervoor om ons te adviseren rondom het beleid. Maar als het weer gaat over de uitvoering in de wijken dan kom je weer bij de jongerenwerkers en de politie en woonvisie, kompas, woonkompas geloof ik, terecht. Dus ja het loopt zo door mekaar heen dat ik zou zeggen het zou, ons voorstel is beter. Dit zou een verarming zijn. En vandaar ontraden.

De voorzitter: We gaan naar tweede termijn. Als daar behoefte aan is. Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel voorzitter. Ik zou na de ronde tweede termijn zou ik graag even schorsen. Ik geef dat nu maar alvast aan. Dank u wel voor de beantwoording, in ieder geval ook op de moties. Ter geruststelling van wethouder Van Os staat bij de motie Ombudsfunctie weliswaar in Ridderkerk, maar niet zozeer dat het alleen een Ridderkerkse aangelegenheid zou moeten zijn. Dus dat is ruimer op te vatten, als het maar wel in voor Ridderkerkers is en bereikbaar is. Dus of het nou een, het zou ook een, nou ja, hoe dat ingericht wordt dat, daar zit gewoon veel meer ruimte in denk ik dan dat het gelezen is. Ik ben blij met de in ieder geval met de steun die we van zoveel mensen mochten ontvangen. En heel dankbaar daarvoor. En ook dat de aandacht die er is voor jeugd en de kinderen. Ik wilde nog vragen aan 18PLUS omdat zij inzet op een pasjessysteem, of ze dan ook bereid zijn om daar geld voor beschikbaar te stellen. Want ja, dat is toch, daar hebben we het de vorige keer ook al over gehad. En ik hoor de wens nu wel, maar niet het budget. En ik zou graag willen weten hoe zij staan ten opzichte van de privacy en data als het nieuwe goud.

De voorzitter: Mevrouw Stip.

Mevrouw Ripmeester: O sorry.

Mevrouw Stip: Dank u wel voorzitter, dan gaan we een beetje in herhaling vallen. In de vorige vergadering was de conclusie dat het college ernaar moet gaan kijken waar ruimte voor is. En dat het college daarmee terugkomt. Dus wij laten aan het college over om te kijken of de financiën wat daarin mogelijk is, en dan zien we daarna hoe we het verder aan moeten pakken. En het pasjessysteem met de privacy, ook daar loopt een onderzoek naar hoe het pasjessysteem uitgevoerd kan worden. En daar zal het college ook op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel. Nou dan gaan alle vragen naar het college. Ik ben blij dat zij dan aandacht gaat besteden aan de privacy. En ook omdat er misschien een koppeling wordt gemaakt met commerciële bedrijven. Data is het nieuwe goud. Ook om te kijken hoe dat gaat. Ik ben helemaal eens met de opmerking van GroenLinks over woningbouw. We moeten echt veel meer bouwen en niet zozeer altijd per definitie hoogbouw, maar er moet echt meer gebouwd worden. En we hebben, we moeten ook betaalbaar bouwen. En daarin heeft de gemeente gewoon een grote sturende rol. En ik hoop dat we die rol gaan oppakken.

De voorzitter: Mijnheer Los. Mijnheer Los.

De heer Los: Ja voorzitter. De gemeente heeft daar een grote sturende rol in zegt mevrouw Ripmeester. Maar ik vraag mij af, heeft zij dan ook, stelt zij dan ook geld van de gemeente beschikbaar om het bouwen betaalbaar te houden. Want zoals u weet, de bouwers komen niet meer voor niks. De prijzen zijn geëxplodeerd.

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Ja voorzitter, voor mijn zorgvuldig opgebouwde hoogbouwpleidooi onderuit gehaald wordt. We stellen toch ook geen geld beschikbaar voor laagbouw? Dus waar hebben we het over? Wij stellen de kaders vast in bestemmingsplannen. En daarin zeggen we van nou dat zou er ongeveer mogen komen. En uiteraard is het dan aan de markt.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Ja voorzitter, dat is precies waar ik het over heb. De markt. En de markt is zo dat bouwen duur is. En ja, ik heb het pas geleden weleens gehad over vierkante cirkels. En dan moet ik toch ook een beetje denken aan mijnheer Ros, die hoog wil, heel weinig. Doet me ook denken aan, ja, hoog is lucht. En hij fietst graag. Het is luchtfietserij voorzitter.

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Voorzitter, ik kan me niet vinden in deze bewoordingen. Dat ten eerste. Vind ik ook een beetje vreemd. Maar ik heb gepleit juist voor kleinere en betaalbare woningen voor starters en bijvoorbeeld studio's en tweekamerwoningen. En ja, dat huizen duur zijn dat heeft meerdere oorzaken en dat weten we allemaal. Maar hoe meer huizen er gebouwd worden, hoe meer dat effect kan hebben op de prijs.

De voorzitter: We gaan terug naar mevrouw Ripmeester want het was uw tweede termijn. En daarvan is de tijd zo ongeveer qua 4 minuten wel om.

Mevrouw Ripmeester: Ja daar was ik ook al bang voor. Dus ik wilde daar zelf ook alweer naar terug. Ik ben blij dat inderdaad meer aandacht is voor starterswoningen. Wij willen ook expliciet aandacht voor jongerenwoningen. Niet elke starter is een jongere. Daar willen we aandacht voor. De starterslening bestaat al jaren en die is inderdaad weer terug. Ik vind de aandacht voor de speeltuintjes heel erg prettig en ik zou extra aandacht willen vragen voor de verlichting bij de speeltuintjes. En om te beginnen vanaf morgen een lamp aan te brengen bij de Bellamystraat bij het speeltuintje wat daar is. En ik hoop daarop een toezegging te ontvangen van de wethouder.

De voorzitter: De heer Kranendonk.

De heer Kranendonk: Ja voorzitter, mevrouw Ripmeester heeft het over verlichting bij speeltuintjes. Maar meestal gaan die kinderen op tijd naar bed. Dus dat is een beetje zonde om er allemaal dure verlichting neer te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel. Daarop slaat ook de motie preventief jeugdbeleid. Want als de heer Kranendonk in het donker eens naar buiten gaat dan ziet hij dat die speeltuintjes ook in het donker bezet zijn en juist niet altijd op de manier die wij graag willen. Ik ben heel blij met die RIB over dat lokaal inkopen waar mogelijk is. Ik vind dat echt een enorme stap voorwaarts dus ik ga met belangstelling die brief lezen. Ik vind het van de heer Franzen ongelooflijk goed dat die tegen gestemd heeft bij de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp. En ik vind het, ben, ik ben ook eigenlijk wel geschokt dat er geen goed antwoord is gekomen op de zienswijze, want we hadden juist zo'n enorm goede afgewogen zienswijze. Ten aanzien van de ...

De voorzitter: Ik denk dat u nu wel moet afronden mevrouw Ripmeester. U bent 6 minuten aan het woord.

Mevrouw Ripmeester: Nee zij 4, en ik 2. Maar over Preventief Jeugdbeleid daar wil ik het graag nog even ook spreken met de indieners. Dus graag schorsen straks.

De voorzitter: Na afloop van de, of voordat het college beantwoord? Of na afloop van de tweede termijn? Oké, dan kom ik dan bij u terug om te kijken hoeveel tijd u nodig heeft. We gaan naar mevrouw Stip.

Mevrouw Stip: Dank u wel voorzitter. Nou is een motie ingediend over een onderzoek naar een ombudsfunctie door Partij van de Arbeid waar wij sympathiek tegenover staan. Wij stemmen dan ook in met de motie en zijn nieuwsgierig naar de uitkomst. Maar dat betekent nog niet dat we ja zeggen tegen de uitkomst. En ik heb gehoord dat we over de volgende motie een schorsing wordt gedaan, dus dan hou ik het hierbij voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. In de eerste termijn werd er een beetje lacherig gedaan over de opmerking van Tiny houses op daken. Ik zou graag nog even aan eenieder in de raad mee willen geven dat tijdens de Rotterdamse Dakdagen in 2018 door Citylab onder andere 5 dagen dit soort Tiny houses op daken open zijn gesteld waar iedereen kon kijken en die zelfvoorzienend zijn en behoorlijk goedkoop. Dus neem het even mee. En verder zou ik toch even graag nog extra aandacht willen hebben voor inwoners die in

groenperken inderdaad wel van de gemeente prachtige planten neerzetten, perkplanten. En dat daarna dat de het onderhoudspersoneel daar langs is geweest, de paardenbloemen en de distels er staan, en de hortensia en de perkplanten geschoffeld zijn. En als er dan gedeclameerd wordt dat bij de gemeente er überhaupt gewoon geen antwoord komt. Dat vinden wij jammer. Dat zouden we graag nog even extra onder de aandacht gebracht willen hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Ja dank u wel voorzitter. Ja het is zo hè, we hebben met zijn allen best wel wensen, het gaat best wel goed in Ridderkerk. Het is waar dat betaalbare woningen een probleem is. En we zouden dat best wel graag oplossen. Maar zoals ik al heb gezegd, tussen wat we wensen en wat we ons kunnen permitteren daar zit vaak een groot gat tussen. Ik hoor zeggen dat we een beleid moeten voeren met een warm hart. Jazeker, dat vind ik ook. En ook daarvoor geldt, hoever kunnen we gaan? Bakken in het Sociaal Domein, bakken geld in het Sociaal Domein, ja het is waar. En ook daar geldt hoever kunnen we gaan. Maar zeker met een warm hart. Ik heb het gehoord over de beveiliging van de Fakkel. Ja de Fakkel, het sport en welzijn, die zouden daar, die hebben daar een aanbesteding gekregen. Als we ze gaan helpen, dat heeft de wethouder omstandig uitgelegd, dat mogen we en kunnen we niet doen. Het ligt bij hun, en ze moeten het, en ze gaan het ook doen. Met de VVD ben ik het ook eens, wij hebben onze zorg uitgesproken over de betaalbaarheid van het beleid waar wij overigens het verlanglijstje bij de coalitieonderhandelingen van hebben ingediend. En we zullen, en moeten zorgen voor een sluitende begroting. Ja het CDA is erg tevreden. Ja een tevreden mens is een slecht mens zeg ik weleens. Wij zijn niet tevreden, maar, wij zijn niet tevreden. Wij zouden best wel veel meer willen. Maar, ja, wat kunnen we ons permitteren? Ik heb dat al een paar keer gezegd. Nou over luchtfietserij ...

De voorzitter: Ja uiteraard, mijnheer Overheid.

De heer Overheid: Dank u. Een slecht mens zegt u daar. We zijn tevreden omdat we ook wel kijken wat de mogelijkheid is binnen de kaders die zijn gegeven. En als we die kaders in het ogenschouw nemen dan zijn wij tevreden als CDA.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Los: Nou oké, dank u wel voorzitter. Dat was duidelijk. Nou in ieder geval, wat ik er eigenlijk mee bedoel is dat je eigenlijk nooit tevreden moet zijn, het kan altijd beter. En daar moet je naar streven. Ik zou zeggen, als we 2000 jaar geleden al tevreden waren geweest hadden we nog allemaal in berenvellen rondgelopen. En dat is misschien ook wel interessant, maar we hebben ervoor gekozen om het beter te doen. Ja voorzitter, ik heb het al een aantal keren genoemd. We zijn niet helemaal tevreden, we willen graag vooruit en we gaan ook vooruit, en we moeten dat doen met de middelen die we hebben op een verantwoorde wijze. Op een wijze dat de generaties na ons ook nog kunnen zeggen: dat hebben die jongens en meisjes vroeger goed gedaan. Daar zijn we nu mee bezig. Nu hebben we de kans. We grijpen die kans om het goed te doen. Dank u wel.

De voorzitter: Volgens mij was het geen berenvel maar een vijgenblad. Mevrouw De Wolff.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Nou ben ik wel visueel ingesteld, ik kon het even niet loslaten. Goed, berenvellen, vijgenblad. De PvdA, die gaf aan dat hij graag snel meer wil bouwen. En ik zat erover na te denken en ik vroeg me wel af hoe zij dat zien in combinatie met het Actieplan Geluid waar zij vorige keer op tegen stemden omdat de ambitie niet hoog genoeg was. Het is toch zo dat een lagere dB-norm, of veel duurdere

woningen, of minder woningbouwlocaties met zich meebrengt. Blijft een uitdaging hoe we alle wensen en belangen verenigen denk ik. Leefbaar, somde een hele lijst wensen op met betrekking tot veiligheid. We vragen ons af ...

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel voorzitter. Nee, ik heb niet gezegd bouwen, ik heb gezegd jongerenhuisvesting. En dat kan ook op een andere manier. Kan ook op een bestaande locatie. Het gaat erom hoe je met dingen omgaat. Dus nee, ik heb niet gezegd meer bouwen, ik heb juist gezegd laten we minder slopen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw De Wolff.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Ik ga verder. Leefbaar, somde een hele lijst wensen op met betrekking tot veiligheid. En als je het hebt over prioriteren. We vragen ons wel een beetje af of wat hem betreft daar dan bakken geld naartoe mag. En ja, die hoogbouw ...

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Daar heeft Leefbaar maar één antwoord op: Ja.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Dat er bakken geld naartoe mag. En ik vraag me dan wel af hoe u dat ziet, dat er geen bakken geld naar Sociaal Domein toe mogen. Dus daar was ik wat over in verwarring.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Volgens mij hebben we in de bijdrage ook benoemd dat er juist ook voor die preventieve jeugdhulp dat daar geld naartoe moet en dat valt ook onder een stukje veiligheid.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Goed, dus voor beiden bakken geld. Die hoogbouw die GroenLinks oppert, het idee triggert. Ik heb er nu geen antwoord op, maar ik ga daar maar eens in de zomervakantie over nadenken. Maar dat dorpse en groene Ridderkerk, dat wil volgens ons iedereen behouden. Burger op 1 die maakte nog een opmerking over De Blauwkai. Ik weet niet of ik het goed heb, maar volgens mij is deze echt bedoelt voor gemeentenieuws. Het is onze ervaring dat journalisten van de combinatie in het Zuiden iedereen in Ridderkerk alle ruimte geven om columns of artikelen te schrijven. Dus dat moet goedkomen met iedereen die wat wil zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. U heeft voor een deel gelijk. Waar het ons om gaat is dat De Blauwkai betaald wordt door de gemeente en daarin zouden wijk overleggen en buurpreventies graag een permanente column willen die ze met elkaar verdelen, vergelijkbaar met de column die wij hebben 'Buiten de Raad gesproken'. En dat kan je niet zo afspreken in de krant met regelmaat, alleen ad hoc.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Leefbaar Ridderkerk is ook nog heel erg benieuwd hoe de ChristenUnie het dorpse karakter ziet als langs de rivieroever kijken met alle hoge flats die daar staan?

De voorzitter: Dat zijn twee dingen door mekaar heen, maar dat is aan u.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Ja ik zit nu even te twifelen. De Blauwkai, nou ik blijf erbij volgens mij biedt de Combinatie en het Zuiden alle ruimte. En zelfs op zeer regelmatige basis krijgt iedereen de kans om dingen te schrijven. En wat betreft de hoogbouw, ik zei al, ik ging daarover nadenken. Nog even reactie op de antwoorden op onze vragen. Goed om te horen dat de groene speeltuinen meegenomen gaat worden. Ik hoop het echt dat, dat ik het mee ga maken dat ik met mijn kleindochter naar zo'n leuke speeltuin kan gaan. En ik wacht dan wel af of er verlichting is. We zien uit naar de startnotitie waar wethouder Franzen naar verwijst. En zo te horen zal innovatie en preventie daar een duidelijke plek in krijgen. Fijn. En mooi dat er al wordt nagedacht over een ombudsfunctie en wat daarover gezegd is door de PvdA daar sluiten wij ons bij aan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel voorzitter. Bij monde van de wethouder van Financiën hebben we geconstateerd dat de realiteitszin er bij het college is dat de financiële structurele ruimte niet erg groot is en dat we daar zorgvuldig mee om moeten gaan en dat we weloverwogen besluiten moeten nemen. Wat wij enigszins missen is dat we graag die houtskoolschets iets meer ingekleurd hadden willen zien om te kijken waar het college naartoe gaat qua prioritering daarin. Maar dat zien we bij de begroting heb ik begrepen. Dat de gemeente meer lokaal in gaat inkopen en dat er een raadsinformatiebrief komt waarin de VVD op haar wenken bedient wordt zou ik tegen de wethouder willen zeggen hou dat vooral vol bij alle andere goede punten die we inbrengen. Over het Sociaal Domein. Ik ga het hier niet herhalen, we hebben een commissievergadering gehad waar de VVD zeer nadrukkelijk punten aangegeven heeft waar oog voor moet zijn. En we zijn enigszins toch wel geschrokken van de opmerking van het college bij monde van wethouder Japenga dat om die omslag te maken naar preventie, dat dat jaren in beslag gaat nemen. En dat baart zorgen. Dan heb ik nog geen antwoord gehad of het college bereid is te overwegen, het verhaal wat ik gezegd over de kapitaalslasten die nog niet besteed worden, automatisme, de duurzaamheid. Dat is in de periode dat daar, dat dat nog maar een onderdeel van beleid was. En zoals we aangegeven hebben wat ons betreft is dat een heel volwassen beleidsterrein geworden dus heroverweeg dat want je zou ook kunnen zeggen doe maar naar veiligheid. Maar wij denken dat het gewoon in het kader van realistisch begroten dat je dit helemaal niet zou willen. Dan ligt er een motie over de ombudsfunctie. Die zullen wij niet steunen. Hij is de afgelopen jaren in meerdere gradaties voorbij gekomen en we hebben ook geconstateerd dat bij de verschillende kaders die hier zijn dat er vanuit de gemeente heel sterk op ingezet wordt om als er klachten zijn, als er problemen zijn, dat men aan de voorkant al met de mensen in gesprek gaat waardoor de klachten niet eens uiteindelijk ingediend worden. En wij denken dus, mede gelet op de opmerking van de wethouder dat men daar in breder verband iets van vindt, gaat vinden, zullen wij deze niet steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Ros.

De heer Ros: Dank u wel voorzitter. Ten eerste voorzitter, jammer dat de wethouder niet ingaat op ons pleidooi om waar mogelijk hoger te bouwen. Want dit college heeft getekend voor 830 meer woningen voor de komende jaren. En wat GroenLinks betreft komen die dus niet in de Donckse Bos of in de Oosterpark. Dan is het in principe niet echt hogere wiskunde om te denken van nou dan moeten we dus omhoog. Ik wil nog even ingaan op de moties. De ombudsfunctie steunen we van harte, sterker nog, we dienen hem mede in. Het is een laagdrempelig platform voor onze inwoners. En volgens mij kunnen wij ook als gemeente daar een voordeel uit hebben. Het preventief jeugdbeleid staan wij in principe wel sympathiek tegenover maar we gaan

er nog over schorsen begrijp ik. En ik hoorde van de heer Los van misschien EvR dat er een, dat hij een progressief ...

De voorzitter: Mijnheer Los. Ja, u krijgt het woord.

De heer Los: Ja ik vraag me af wat misschien EvR is, dat vraag ik me af.

De heer Ros: Oké, nou namens de heer Los dan, ik hoorde van hem een progressief geluid, dat hij vooruit wilde. En dat is een heel fijn om te horen, dat is een, ik ben blij dat we een progressieve medestander hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Overheid.

De heer Overheid: Dank u wel.

De voorzitter: U wil het woord mijnheer Los, u wilt interrumpen.

De heer Los: Nou ja, het staat een beetje haaks op elkaar. De heer Ros wil omhoog, wij willen vooruit. Dat is haaks.

De voorzitter: Mijnheer Overheid.

De heer Overheid: Dank u voorzitter. Er is al veel gezegd. Ik wil even reageren op de motie van PvdA, voor ombudsfunctie. Daar stonden wij, nou ja, niet positief tegenover. Maar we zien het wel vanuit het BAR-verband. Dus het bredere verband. Alleen ik begrijp dat PvdA en '...' de motie niet gaan aanpassen. Dus in dat verband steunen wij hem niet.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel voorzitter. Ik heb al uitgelegd dat het niet zozeer een Ridderkerkse ombudsman hoeft te zijn, dat dat ook in BAR verband is als hij maar vanuit bereikbaar is dat u hem zo zou kunnen lezen. Dus ik, dat heb ik hiervoor al aangegeven. Als het u enorm zou helpen dan wil ik best met de mede-indieners overleggen of we 'in Ridderkerk', die woorden, eruit zouden kunnen halen. Maar het is natuurlijk wel voor de Ridderkerkse inwoners bedoeld.

De heer Overheid: Als het aangepast kan worden '...' dan zouden wij hem graag steunen. Dus aan u de keus.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Ja dank u voorzitter. ik vraag me nog even af of de hoogbouw, en wie daarover begon mag het zelf al dan niet reageren, of Bolnes Zuid een locatie zou zijn voor woningbouw of hoogbouw. En toch vraag ik voor de zoveelste keer, Nieuw Rijerwaard, je mag tot 30 meter hoog bouwen. Zou ook een goede locatie zijn. Verder wil ik graag nog even reageren op de ombudsfunctie, maar die dienen we zelf mede in, maar ik wil van harte een pleidooi voeren om hem te ondersteunen. Want dit mist Ridderkerk al jaren. Dank u.

De voorzitter: Mijnheer Kranendonk.

De heer Kranendonk: Ja dank u wel voorzitter. We hebben vandaag geen eerste termijn ingediend. Ik dacht we houden ons aan de oproep van mevrouw Fräser om het kort en bondig te houden, dus dat zullen we ook doen. Ik heb met heel veel plezier vanavond geluisterd naar alle wensen die een beetje zo voorbij gekomen zijn. Iedereen heeft al zijn eigen zegje gedaan. Ik dacht laten we het SGP programma maar niet herhalen, zit toch in iedereen zijn hoofd. Horende een discussie vanavond moest ik denken aan een probleem wat ik zelf op dit moment ook ondervind, ik ben een tuin aan het inrichten. Een hele mooie groene tuin met planten en vruchtenbomen, waar mevrouw Wolff ook heel hartelijk welkom is met haar kleindochters. Staat alleen geen speeltoestel. Maar dan kom je voor het dilemma dat je soms meer wil, ja het budget er niet is. Dus dat betekent, je moet keuzes maken. En daar staat het college ook voor. En ik wens het college heel veel succes met het maken van die keuzes. En ik heb er alle vertrouwen in dat ze er een mooi palet van gaan maken. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we naar het college. Wethouder Oosterwijk. Nee? Nee want dat stond nog de tweede termijn van het college. Ik heb het net voorgelegd en toen was het na de bijdrage van het college. Maar als de meningen veranderd zijn. Vraagt u nu om schorsing of straks?

Mevrouw Kayadoe: Ik kijk naar mijn mede-indieners, wat mij betreft is het om het even. Ik wacht nog op een positieve houding ten opzichte van mijn andere motie, dus wat mij betreft is het om het even. Wat vinden? Niet schorsen toch? Straks.

De voorzitter: Nee maar de, of we wel of niet gaan schorsen ligt niet voor debat. U vraagt een schorsing of u vraagt dat niet.

Mevrouw Kayadoe: Ik vraag niet nu een schorsing, ik vraag een schorsing na de tweede termijn.

De voorzitter: Het woord is aan wethouder Oosterwijk.

Wethouder Oosterwijk: Voorzitter, dank u wel. En wethouder Oosterwijk zal het kort en bondig houden. De VVD-fractie die had graag wat meer een houtskool schets gezien, mooi woord overigens, ten opzichte van nou waar staan we nu, en waar gaan we heen. Die houtskool schets is er niet maar ik kan u wel straks een hele scherpe pentekening toezeggen, en dat noemen we dan de begroting. De vraag ook nog van de VVD-fractie van hoe gaan we nou zeg maar met dat surplus om wat nu zeg maar voorbestemd is voor duurzaamheid. Ik ga er nu geen uitspraak over doen. Ik denk dat dat ook wat bijzonder zou zijn. Ik denk dat ik het zo zou willen aangeven dat ik vooralsnog weinig aanleiding zie om dat zeg maar anders te doen, of te gaan doen, dan zoals we dat doen. Maar tegelijkertijd zal ik daar op de inhoud bij het aanbieden van de begroting ook gewoon even een stukje onderlegger aan verbinden.

De voorzitter: Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, zo hebben we hem ook aangegeven om dat in her, of bent u bereid om het in heroverweging te nemen. En dan met als belangrijkste feit, dat hoop ik dat u dat ook meeneemt, om dat duurzaamheid, hoe u het ook wilt noemen, echt een volwassen beleidsterrein geworden is. Wilt u dat dan daar ook graag bij betrekken.

Wethouder Oosterwijk: Voorzitter, ik vind het woord 'heroverweging' een bepaalde lading hebben. En dat vinden we denk ik allemaal. Dat is echt niet aan de orde. Ik wil daar wel op terugkomen bij het aanbieden van de begroting. En dat is wat anders dan een heroverweging, maar dat ziet u dan met zoveel woorden letterlijk

wel terugkomen. Voorzitter, de vraag rondom bouwen, hoog bouwen, minder hoog bouwen, heel hoog bouwen, waar bouwen we hoog enzovoorts. Ik kan mij nog goed herinneren, en mijn geheugen is niet altijd goed maar op dit onderwerp wel, dat wij heel recent daar nog met elkaar over gesproken hebben in commissie verband. En dat ik heb aangegeven rondom het hoger bouwen, graag beschikbaar te zijn als daar ergens in het jaar nog eens een keer even op een andere manier over van gedachten gewisseld zou moeten of willen worden. Als dat onderwerp leeft bij de raad, linksom of rechtsom, ik ben er altijd graag voor beschikbaar. Maar daar zou ik dan ook graag het initiatief voor aan u als raad willen laten. De opmerking van mevrouw Van Nes ten aanzien van bouwen in Nieuw Reijerwaard. Ja die heb ik ook meer gehoord in de paar maanden dat ik hier nu met heel veel plezier actief ben. Ik zeg er maar even dit van. Dat schip dat ligt redelijk stevig aan de kade. En ik zie daar ook geen enkele aanleiding om daar een schip voor los te gaan maken.

De voorzitter: Wethouder Van Os.

Wethouder Van Os: Ja voorzitter, ik was eigenlijk niet van plan om morgen een lamp aan de Bellamystraat op te gaan hangen, dus die toezegging die kan ik niet doen. Maar de opmerking van de Partij van de Arbeid is gehoord en die nemen we mee. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Franzen.

De heer Franzen: Ja hij was al aangekondigd. De startnotitie voor het integraal sociaal beleid. Ik hoorde hier in de zaal ook al geluiden die uitkijken naar de discussie over dat beleid, over die startnotitie. Ik kijk ook uit naar die discussie. Ik heb de banden goed teruggeluisterd. Ik weet welke onderwerpen u wil zien, en ik hoop u breed te kunnen bedienen. Of we eruit gaan komen gezamenlijk weet ik niet, maar ik wil in ieder geval alle argumenten die u nodig heeft om een goede beslissing te nemen voor dat integraal beleid, aan u aanreiken. Want dat is gewoon beleid wat voor de, ja trendsettend moet zijn voor de komende 4 jaar. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Japenga.

Wethouder Japenga: Voorzitter, ik wil nog even kort ingaan op de schrik van de heer Van der Spoel. Met betrekking tot wat ik aangaf met, rond de transformatie dat dat best wel wat tijd in beslag neemt. We zijn natuurlijk al lang bezig en er is al heel veel gedaan en u bent er ook over geïnformeerd. Maar als je het hebt over de nulde lijn en de eerste en tweede lijn met elkaar in verband brengen, zorgen dat vrijwilligers, mantelzorger, eenzaamheid, jongeren, ook op mekaar inhaken op een goede manier. En dat we meer preventief gaan werken. Dat heeft gewoon zijn tijd nodig. En daar doelde ik op voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester, hoelang denkt u nodig te hebben?

Mevrouw Ripmeester: Tien minuten.

De voorzitter: Ik schors deze vergadering voor 10 minuten.

Schorsing

De voorzitter: Ik verzoek de leden hun zetels weer in te nemen. En ik vraag mevrouw Ripmeester of de schorsing ook nog wat heeft opgeleverd wat ze met ons wil delen?

Mevrouw Ripmeester: Ja dank u wel voorzitter. We hebben een kleine aanpassing in de motie 'Ombudsfunctie'. Daar wilde we voorstellen wat we al eerder hebben voorgesteld aan het CDA om bij 'verzoekt het college', bij punt 1 de woorden 'in Ridderkerk', en bij punt 2 de woorden 'in Ridderkerk' te schrappen. En dan hopen we op de steun, de van harte en de warme steun, van het CDA. En de ander motie 'Preventief jeugdbeleid', zijn de indieners tot de conclusie gekomen dat we het, dat er, dat we er goed aandacht voor hebben gevraagd. Dat de wethouder het mee gaat nemen in het toekomstig beleid. Dus we zullen deze intrekken en op een ander moment zo nodig weer indienen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Oké, dat is helder. Dan motie 1 wordt dan 'verzoekt het college te onderzoeken op welke wijze een onafhankelijk laagdrempelig en gezaghebbende ombudsfunctie kan worden ingericht'. En 2 'Voor het einde van 2019 de raad de resultaten toe te sturen en een voorstel hoe deze functie zou kunnen worden gerealiseerd'. Zo wordt hij dan. Voor de duidelijkheid. Maar eerst, het geadviseerde besluit is de Kaderbrief 2020 voor kennisgeving aan te nemen. Zijn daarover stemverklaringen? Zijn daarover tegenstemmen, hem niet voor kennisgeving aan te nemen? Hij is nu voor kennisgeving aangenomen. En dan gaan we nu over tot stemming over de motie. Zijn daarover stemverklaringen? Mijnheer Los.

De heer Los: Voorzitter, de linkervleugel van onze partij, de heer Van der Linden en ik, steunen deze motie niet. En de rechtervleugel moet het zelf maar zeggen.

De voorzitter: Zijn daar nog meer stemverklaringen? Mijnheer Kranendonk.

De heer Kranendonk: Ja dank u wel voorzitter. De fractie van de SGP stemt tegen de motie inzake de ombudsfunctie. Dit is weer een herhaling van zetten. Zoals de VVD ook al aangaf, juist aan de voorkant proberen de problemen te tackelen. Het opzetten van een klantenpanel zou wat ons betreft een betere overweging zijn.

De voorzitter: Zijn er nog meer stemverklaringen? Zijn er, mag ik de tegenstemmers zien? SGP. De helft van Echt voor Ridderkerk begrijp ik, 2 stemmen. De VVD tegen. Zodat ik mag vaststellen dat de motie is aangenomen.

4. Aanvraag Vangnetuitkering Rijksbijdrage BUIG 2018

De voorzitter: Dat brengt ons bij agendapunt 4, Aanvraag Vangnetuitkering Rijksbijdrage BUIG 2018. Die ligt hier voor ter vaststelling. Zijn daarover stemverklaringen? Zijn er, mijnheer Los. Mijnheer Los.

De heer Los: Voorzitter, ik was te snel. Ik, we stemmen in.

De voorzitter: Ik doe het even overnieuw. Zijn er stemverklaringen over agendapunt 4, Aanvraag Vangnetuitkering Rijksbijdrage BUIG? Geen stemverklaringen. Zijn er tegenstemmers? Dat is niet het geval zodat ook dat is vastgesteld.

5. Startnotitie opstellen Transitievisie Warmte

De voorzitter: Gaan we naar 5, Startnotitie opstellen Transitievisie Warmte. Die ligt hier voor ter debat. En de commissie Samenwonen adviseert op bladzijde 3 van de startnotitie bij de Aard van het vraagstuk, in de eerste zin, 'betaalde' te vervangen door 'betaalbare'. Lijkt een detail, maar toch. Ter debat, we hebben afgesproken een eerste termijn van in totaal van 1 minuut, een eerste termijn van 1 minuut. En we denken zo'n 20 minuten

vol te minuter. Het worden 20 minuten. Wie van u wenst het woord? Mijnheer Ros. Mijnheer Breeman. Mevrouw Van Nes-de Man. Mijnheer Kooijman. Mijnheer, even nadenken, mijnheer Kloos. Ik zou mijnheer Jim zeggen maar dat is helemaal niet netjes. Mijnheer Los. Mijnheer Stip. Mijnheer Rottier. En mijnheer Soffree. Nou zijn al heel wat minuutjes. De eerste minuut is voor u mijnheer Ros, van GroenLinks.

De heer Ros: Dank u wel. Namens de hele fractie. Ah jongens, want daar gaat mijn minuut.

De voorzitter: Mijnheer Los.

De heer Ros: Nu al?

De heer Los: Ja nu al voorzitter, ja toch kan het wel. U heeft misschien weleens van een gespleten persoonlijkheid gehoord, en dan kan het ook.

De voorzitter: Mijnheer Ros, ga uw gang. Uw minuut begint nu.

De heer Ros: Mijnheer Los voelt zich blijkbaar aangevallen. GroenLinks wil graag iets meegeven voor de uitwerking van de Warmtevisie. In de bijeenkomsten over de manier waarop we aardgasvrij moeten worden, wordt nadrukkelijk gekeken naar een warmtenet. Dus warmte in de regio. Bijvoorbeeld de Rotterdamse haven, die wordt opgewekt en door middel van een buizenstelsel, of die over is, door middel van een buizenstelsel verspreid wordt over de regio. Recent worden daar toch wel vraagtekens bij gezet. Want is het wel de toekomst dat restwarmte van kolen- en gasgestookte bedrijven, dat we die gaan verspreiden? Er zijn enorme investeringen mee gemoeid en dat wordt door diverse milieuorganisaties gezien als een soort van dure tussenoplossing. Terwijl er te weinig wordt gekeken naar bijvoorbeeld geothermie, daarbij pomp je heet zout water uit de aarde gebruik je de warmte en pomp je het afgekoelde water weer terug de aarde in. Is daar in onze regio naar gekeken? En kan het worden meegenomen in deze warmtevisie? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Breeman, CDA.

De heer Breeman: Dank u wel wethouder. Voorzitter. Ja ik ...

De voorzitter: Was echt een gouden tijd in mijn leven maar het is weer even geleden.

De heer Breeman: Ik word er zo enthousiast van. De ombouw voor ruim 20.000 woningen is een behoorlijke uitdaging zoals de wethouder heeft aangegeven. Daar komt die wethouder in terug hè. We staan voor een nieuwe opgave waarvoor het verloop van deze transitie voor de industrie en de consument slechts een stip aan onze horizon is. Het CDA is dan ook van mening dat er een uiterst consciëntieus beleid moet worden gevoerd. Dat wil zeggen, dat we niet alleen vanuit een DNA perspectief moeten kijken, het aanbod en het overschot van de zogenaamde restwarmte vanuit de industrie. Maar een transparant profiel moet worden gemaakt van verschillende opties met daaraan verbonden de voor- en nadelen, gericht op de uiteindelijke gevolgen voor de consument. Wij geloven ook niet dat de kennis van vandaag die wij als gemeente dat we dan ook trappend aan het startlijn moeten staan. Een komende tijdspanne van 30 jaar zal ongetwijfeld veel nieuwe kennis en inzicht geven, en uiteindelijk efficiëntere technieken op de markt kunnen introduceren. In het kader van de participatie nemen wij in een vroeg stadium onze burgers mee in het energietraject. CDA hoopt dat de burger hier een duidelijke en objectieve advisering is in terug te vinden zoals de verhouding tussen de prijs en de kwaliteit. Dat het de burger niets extra mag kosten, hierover horen we al vaak deze soort maatregelen.

De voorzitter: Wilt u afronden, uw minuut is allang om.

De heer Breeman: Ik ga afronden. Maar regelmatig overheerst hier een onterecht ongelooft. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Nes-de Man, Burger op 1.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Wij zijn voor alternatieve vormen van energie winnen. Wie niet? Daarbij geven wij nadrukkelijk aan dat wij tegen de bouw van windmolens zijn in ons drukbevolkte gebied en ook die in Nieuw Reijerwaard.

De voorzitter: Mijnheer Rottier.

De heer Rottier: Toen ik de stelling hoorde toen moest ik direct aan windmolens denken. Dus u trekt eigenlijk uw stelling gelijk weer in begrijp ik?

Mevrouw Van Nes-de Man: Zal ik hem nog een keer doen zodat u misschien beter kan horen. Want ik zie het er absoluut niet in terug. Maar dat is zonde van mijn minuut. Breng alle platte daken in de gemeente in beeld. En kijk vervolgens eens hoe we die kunnen voorzien van zonnepanelen. Evenals de geluidswallen die onze rijkswegen omgeven. De ontwikkelingen van waterstof gaan snel. Ook de MRDH ...

De voorzitter: Mijnheer Rottier.

Mevrouw Van Nes-de Man: ... gaat daar op inzetten.

De heer Rottier: Dank u voorzitter. Dat is al een keer uitgezocht en dat is hier gepresenteerd. Alleen toen was u zelf niet aanwezig.

De voorzitter: En als u via de voorzitter wil debatteren. Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Dat is toch wel heel vervelend dat ik niet overal bij kan zijn hoe ik erg mijn best doe. Maar presenteer dan iets en geef aan hoeveel vierkante meter dak er zijn. Misschien weet u het straks in uw eerste termijn. De ontwikkeling van waterstof gaat erg snel. Ook de MRDH gaat daar op inzetten. Laten wij daarop meeliften en kijken wat we daarmee kunnen, omdat we ook hiervoor de gasleiding kunnen gebruiken. Ook vragen we aandacht voor mensen met een smalle beurs, die door deze ontwikkelingen wellicht in de knel komen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Kooijman, ChristenUnie.

De heer Kooijman: Dank u wel voorzitter. uiteraard stemmen we als ChristenUnie in met deze startnotitie. Het is, zoals al is geschreven in de startnotitie, de warmtevisie brengt structurele veranderingen mee die een grote impact zullen hebben op de samenleving, zelfs tot achter de voordeur van elke inwoner. Wellicht meer dan 90% van onze inwoners zal nu nog geen idee hebben van deze transitie, laat staan wat het voor hen gaat betekenen. Een zeer uitgebreide, en uitgekende communicatiecampagne is hier echt van belang. We willen de wethouder graag adviseren om daar tijdig mee te beginnen. We beperken het niet tot een enthousiaste kerngroep die zichzelf aanmeldt, maar zorg ook voor een brede communicatie naar al onze inwoners. Plaatsjes zoals de bijgevoegde Praatplaat zouden we graag met enige regelmaat in De Blauwkai terug willen vinden. En als er meer geld voor nodig is, komt u daar dan mee terug naar de raad. Bezuinigingen op dit onderdeel lijken ons onverstandig.

De voorzitter: Mijnheer Kloos, Echt voor Ridderkerk.

De heer Kloos: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Laat ik beginnen eerst voor de aardigheid naar de Duitse filosoof Friedrich Nietzsche te refereren. Hij wees ons op de gevaren als je kiest voor iets nieuws, wat deze transitievisie is. Je rekent daarmee af met het oude. Dit betekent niet dat vernieuwing een slecht idee is, maar misschien is het een goed idee om even stil te staan bij wat je weggooit. Echt voor Ridderkerk heeft op dit moment eigenlijk geen behoefte aan deze startnotitie, zolang de bevolking van Ridderkerk niet eerst geïnformeerd én gehoord wordt en er zijn oordeel heeft over kunnen vellen. Dus werk aan directe burgerparticipatie vooraf. Voorkom dwang om oneigenlijke redenen. Voor ons is aardgasvrij Ridderkerk geen doel.

De voorzitter: Mijnheer Kooijman.

De heer Kloos: Het is maar een idee om de basis van ...

De voorzitter: Mijnheer Kooijman.

De heer Kooijman: Dank u wel voorzitter. Even een vraag aan mijnheer Kloos. Is mijnheer Kloos, is hij van mening dat we een warmtevisie niet zouden hoeven opstellen? Want voor zover ik heb begrepen is dat gewoon een verplichte zaak om dat als gemeente te doen.

De voorzitter: Mijnheer Kloos, en uw minuut is ook al om.

De heer Kloos: Wat ons betreft, luister eerst naar de bevolking en ga daarna pas deze notitie opstellen. Samengevat zou ik eigenlijk willen zeggen: kom op voor de echte Ridderkerkers en zeg tegen hen, een burger die kiest in vrijheid en een overheid die volgt of stimuleert. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Los, Echt voor Ridderkerk.

De heer Los: Ja voorzitter, ik zal het kort houden. Dat er op het gebied van energievoorziening iets moet gebeuren is in de optiek van onze fractie duidelijk. Maar u ziet, maar u ziet de verschillen. Zoek de verschillen. De startnotitie is een eerste aanzet om ook daadwerkelijk een omslag op het gebied te komen. Het zal dan wel zo zijn dat er door de steller van het voorstel al goed is gekeken naar alternatieven. Er is zeker nog iets vergeten. Wrijvingswarmte komt in het stuk niet voor. Het is een gemiste kans. Binnen onze fractie hebben wij de laatste maanden uitgebreid mee geëxperimenteerd. Ja voorzitter, de vonken vliegen er vanaf. Om van warmte maar niet te spreken. Maar voorzitter, ook binnen het beste huwelijk rookt het weleens. Al zou ik willen opmerken dat als ik naar mevrouw Van Vliet kijk dat de kans zeer klein is dat we ooit nog gaan trouwen. Laat de bruidsjurk maar in de mottenballen, daar ligt hij best.

De voorzitter: Uw minuut is om.

De heer Los: Voorzitter, weer even terug naar de werkelijkheid.

De voorzitter: Wilt u afronden.

De heer Los: Wij geven deze, dit voorstel 2 stemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Stip. Partij 18PLUS.

De heer Stip: Bedankt voorzitter. Partij 18PLUS stemt in met het voorstel maar vraagt het college rekening te houden met het huidige gasnetwerk om het in de toekomst eventueel in te zetten voor waterstof.

De voorzitter: Mijnheer Rottier, SGP.

De heer Rottier: Dank u wel voorzitter. Hoe gaan wij dat betalen? Wanneer de burger de politiek hoort spreken over 'we moeten van het gas af', is dit de vraag die familie De Groot stelt. En wat bijvoorbeeld te doen als vandaag de Cv-ketel kapot gaat? De SGP fractie is van mening dat je geen oude schoenen weggooit voordat er nieuwe betaalbare schoenen zijn aangeschaft. Onze burgers verdienen het dat er eerst een goed plan komt waarin duidelijk wordt gemaakt wat de kosten zijn en hoe die op een verantwoorde manier kunnen worden gefinancierd. Betaalbaarheid is voor de SGP fractie dan ook een belangrijk issue. Voor de visie wordt de regionale energiestrategie als bouwsteen gebruikt. Deze is nog niet vastgesteld door de raad. Hoe denkt de wethouder dan toch alvast van start te gaan met het opstellen van de Transitievisie Warmte? Tot slot, aan de kern stakeholders wordt al in stap 2 om commitment gevraagd voor de aanpak. Is dat niet te vroeg? Er zal toch eerst zicht dienen te zijn op een concreet plan en kosten voordat stakeholders kunnen instemmen?

De voorzitter: Wilt u afronden?

De heer Rottier: Ik ben sprakeloos voorzitter.

De voorzitter: Dat was mooi, na 1 minuut 10. Mijnheer Soffree, ga uw gang.

De heer Soffree: Dank u wel voorzitter. Hup, daar gaat ie weer. De Partij van de Arbeid is blij dat er een startnotitie Transitievisie Warmte ligt en zal instemmen met het voorstel. We lezen wel veel algemeenheden en onduidelijkheden en hadden graag gezien dat een en ander wat concreter was neergezet. En deze startnotitie mag wat ons betreft ook meer ambitie uitstralen, minder moeten, en meer we hebben er zin in. Verder hebben wij nog de volgende vraag en opmerkingen. Nederland gaat van het gas af terwijl de omringende landen juist voor gas kiezen. Hoe leggen we dat uit? Bewoners kunnen zo nodig gedwongen worden mee te werken maar de betrokkenheid van bewoners blijft beperkt tot platforms en wijk overleggen. Is er geen plaats voor progressie 3VO, Biotoop en andere bewonersgroepen? Speciale aandacht vragen wij voor de volgende zaken. Iedereen zo vroeg mogelijk betrekken, commitment aan de opdracht en aan elkaar, communicatiecampagne interactief, zenden en ophalen, betaalbaarheid goed geborgd, en dat inwoners en ondernemers maximale keuzevrijheid krijgen. We willen besluiten met het college succes te wensen met deze spannende stap voor een ander, mooier Ridderkerk die wij kritisch blijven volgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dat was 1 minuut 24. Ik denk dat we even in het presidium moeten gaan kijken naar het nut van debatten van 1 minuut, want u zadelt daarmee uw voorzitter op met een onmogelijke opdracht. Want 1 minuut dat kan gewoon niet. Dus dat gaan we niet meer doen. Maar dat bespreken we dan verder in het presidium. Maar wethouder Japenga.

Wethouder Japenga: Ja voorzitter, dank u wel. De startnotitie die we nu bespreken, ja we moeten van het gas af. En dat is een verplichting. En het waarom daarvan is denk ik ook voldoende duidelijk geworden. Daar heeft Nederland voor gekozen en dat heeft met Groningen te maken, dat heeft ook te maken met geopolitieke zaken als niet afhankelijk willen zijn van Midden Oosten of andere landen. Wij moeten het dus anders gaan doen, dat is helder. En we moeten in 2021 deze visie klaar hebben. En dat gaat wel even duren. Er werd gezegd van, en er wordt meermalen ingegaan op allerlei technieken: warmtenet, geothermie, wrijvingswarmte, noem nog maar een paar zaken op, die we, waterstof ook trouwens. We zullen wel een

alternatief moeten vinden. En het is ook zo dat ontwikkelingen op allerlei terreinen doorgaan. En we hebben 30 jaar zeg maar, tussen nu en 2050. Dus we moeten ook zorgen dat we rustig aan doen. Dus onderweg kijken we ook welke technische ontwikkelingen, nou, gaande zijn en hoe we daar mee om kunnen gaan. Geothermie is ook zomaar niet positief te duiden. Immers, je gaat ook weer die grond in, je doet wat in die grond, en wat zijn precies de gevolgen daarvan? Kan je ook niet 100% garanderen dat er niet gevolgen op langere termijn zijn. Overigens mag je in Ridderkerk ook dat niet doen omdat we hier een waterwingebied zijn. Maar goed, elders wel en we zullen toch ook van mekaar afhankelijk zijn in de regio. En niet alleen in deze regio, MRDH regio om het zo maar even te noemen, maar ook de rest van Nederland zal afhankelijk zijn van mekaar om te leveren. Of je hebt warmte over, zoals wij hier in de regio, of je hebt een overschot aan elektriciteit, dan zul je ook onderling moeten uitwisselen. Dat is zeg maar even de grote lijn van de RES. Dan willen we per wijk weten, als we dan van dat gas af moeten wat zijn de alternatieven? En dat gaan we in dit plan verder technisch uitwerken, uitzoeken. En dan komen ook de verschillende opties langs. Wat is op dit moment voorhanden? En wat is ook al zover ontwikkeld dat je het ook kunt gebruiken? En ...

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. In hoeverre wordt in al deze ontwikkelingen meegenomen of het elektrisch net in Nederland wel geschikt om alles te laten draaien, branden en doen?

Wethouder Japenga: Ja voorzitter, ook dat is van belang want ons hele net zal meer te verduren krijgen. En dus per regio, per gemeente, zul je ook moeten kijken of er voldoende kwaliteit en dikte kabels liggen. En daarom ook aan de voorkant de stakeholders betrekken, onze netwerken, onze Stedin. Maar ook onze corporaties. En noem maar op. En de SGP vroeg ook hoe zit dat dan met dat commitment, moet dat nu al? Nou we nemen ze, we hebben ze al in eerste aanleg meegenomen en we gaan ze in de komende anderhalf jaar nog verder meenemen. Er zijn al twee overleggen geweest, juist ook om vroegtijdig dat te gaan doen. En als u dan vraagt ook vanuit de SGP hoe zit dat dan, de RES enerzijds, en de Transitievisie Warmte anderzijds? Het is voorzien dat de Transitievisie Warmte zoals hier in de planning staat derde kwartaal 2020 ter besluitvorming hier naar de raad komt. Dus zeg oktober volgend jaar. Maar de RES komt dit voorjaar van het komend jaar naar de raad. Dus eerst de RES en dan de Transitievisie Warmte. De RES vormt ook een bouwsteen voor de Transitievisie. Dat is de volgorde die er in zit. En ja, het is allemaal ontdekken onderweg ook of dat allemaal goed past. Maar zo is op dit moment de volgorde. Er zijn ook vragen gesteld over de communicatie en de participatie. Ik zou haast zeggen, daar gaan we na vanavond mee beginnen. Na besluitvorming starten we ook meteen, dus deze week al, met een online enquête. En op verschillende manieren, met Facebook, lokale media, De Blauwkai onder andere. En vervolgens gaan we in oktober/november, september/oktober/november, 3 bewonersavonden houden. Dus we gaan direct beginnen om bewoners daar ook in te betrekken. En dat zal ook daarna verder vorm krijgen. Goed. Het is, we hebben 30 jaar de tijd. Betaalbaarheid is genoemd. Prijskwaliteit, en ja, bij wie kwam de rekening te liggen? Nou wat je wil is dat onze inwoners niet meer kwijt zijn dan nu het geval. Dus we willen het ook slim oplossen. Dat wil zeggen dat als jij zeg maar, nou ik noem maar even het voorbeeld van de zonnepanelen, als je die op je dak hebt liggen dan ben je minder kwijt voor je energienota. Om even wat te noemen. Je zult ook investeringen moeten doen. Maar daar moeten we dus goed naar kijken hoe krijgen we dat voor onze inwoners betaalbaar. Dat is ook de zoektocht die we samen hebben te voeren. Dat is het voorzitter.

De voorzitter: Is er behoefte aan een tweede termijn? Alleen bij mijnheer Kloos, ga uw gang.

De heer Kloos: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Mijnheer de wethouder, u geeft een paar interessante antwoorden. We zijn inderdaad blij dat die directe participatie, het horen van de bevolking dat inderdaad in de

maanden september, oktober en november gaat plaatsvinden. Maar van dat gas af, ja we worden daar blijkbaar toe gedwongen. Maar voor mij, en voor een groot aantal van onze kiezers, blijft het een vreemd doel. Immers, er is gas in overvloed. Ook al worden de gasputten van Groningen gesloten, dan zijn er genoeg gasleveranciers: Rusland, Noorwegen, uit de Noordzee.

De voorzitter: Mijnheer Kloos.

De heer Kloos: Ook het Midden-Oosten.

De voorzitter: Mijnheer Kloos, toch even. Dit is de startnotitie. Dat komt allemaal nog volop aan de orde. Dat is ook nog helemaal niet vastgesteld wat we er wel en niet mee gaan doen. Het is een startnotitie.

De heer Kloos: Snap ik.

De voorzitter: Dus wilt u afronden want alweer een minuut voorbij.

De heer Kloos: Dan wil ik dus inderdaad zeggen er is mijn visie meer dan genoeg gas beschikbaar. En wat de warmtenetten betreft, ik geloof dat er in Rotterdam daar nu een klein probleempje mee is. En er geheime vergaderingen worden gehouden ...

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Kloos: ... om die financiële warmtenetten overeind te houden.

De voorzitter: Dank u wel. Wil de wethouder daar nog op reageren? Nee. Dan gaan we over tot besluitvorming, namelijk het vaststellen van een startnotitie. Zijn er stemverklaringen? Zijn er tegenstemmers? Voorbij is het. Vastgesteld. Ik heb echt even gewacht hoor.

Sluiting

De voorzitter: Dit was de laatste klap voor het zomerreces. Volgt er alleen nog één om te sluiten. Omdat dit de laatste is voor het zomerreces wacht er beneden, ja, de griffier gaat roffelen, bitterballen. Ik wens u een fijne vakantie. Tot in september. Wel thuis.